

Tuairim ó Choiste Eorpach na Réigiún — An Córas Trádála Astaíochtaí agus Sásraí Coigeartaithe Carbóin ar Theorainneacha a chur ag obair do chathracha agus réigiúin an Aontais

(2022/C 301/14)

Rapóirtéir:

Peter KURZ (DE/PSE), Ardmhéara Mannheim

Doiciméid tagartha:

Togra lena leasaítear Treoir 2003/87/CE lena mbunaítear scéim um liúntais astaíochtaí gás ceaptha teasa a thrádáil laistigh den Aontas, agus Cinneadh (AE) 2015/1814 i ndáil le cúlchiste cobhsaíochta margaidh a bhunú agus a fheidhmiú do scéim trádála an Aontais maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa

COM(2021) 551 final

Togra le haghaidh Treoir ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena leasaítear Treoir 2003/87/CE maidir le rannchuidiú na heitlíochta le sprioc an Aontais chun astaíochtaí a laghdú ar fud an gheilleagair agus beart domhanda margadhbhunaithe a chur chun feidhme go hiomchuí

COM(2021) 552 final

Togra le haghaidh Rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena mbunaítear sásra coigeartaithe carbóin ar theorainneacha

COM(2021) 564 final

Togra le haghaidh Cinneadh ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena leasaítear Treoir 2003/87/CE a mhéid a bhaineann leis an bhfógra maidir le fritháireamh i leith beart domhanda margadhbhunaithe d'oibreoirí aerárthaigh atá bunaithe san Aontas

COM(2021) 567 final

Togra le haghaidh Cinneadh ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena leasaítear Cinneadh (AE) 2015/1814 maidir le méid na lamháltas atá le cur i gcúlchiste cobhsaíochta an mhargaidh le haghaidh scéim trádála an Aontais maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa go dtí 2030.

COM(2021) 571 final

I. MOLTAÍ LE HAGHAIDH LEASUITHE

Togra le haghaidh Treoir ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena leasaítear Treoir 2003/87/CE lena mbunaítear scéim um liúntais astaíochtaí gás ceaptha teasa a thrádáil laistigh den Aontas, Cinneadh (AE) 2015/1814 i ndáil le cúlchiste cobhsaíochta margaidh a bhunú agus a fheidhmiú do scéim trádála an Aontais maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa agus Rialachán (AE) 2015/757

COM(2021) 551 final

Leasú 1

Aithris 7

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Is gá do gach earnáil den gheilleagar a cion a dhéanamh chun na lagduithe astaíochtaí sin a bhaint amach. Dá bhrí sin, ba cheart uaillmhian Chóras Trádála Astaíochtaí an Aontais (EU ETS), arna bunú le Treoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁽¹⁾, chun glanlaghdú ar astaíochtaí gás ceaptha teasa a chur chun cinn ar bhealach atá costéifeachtach agus éifeachtúil ó thaobh an gheilleagair de a mhéadú ar bhealach atá i gcomhréir leis an sprioc chun glanlaghdú a bhaint amach ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ar fud an gheilleagair faoi 2030. ⁽¹⁾ Treoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Deireadh Fómhair 2003 lena mbunaítear córas i ndáil le trádáil ar lamháltais i gcomhair astaíochtaí gás ceaptha teasa laistigh den Aontas agus lena leasaítear Treoir 96/61/CE ón gComhairle (IO L 275, 25.10.2003, lch. 32).	Is gá do gach earnáil den gheilleagar a cion a dhéanamh chun na lagduithe astaíochtaí sin a bhaint amach. Dá bhrí sin, ba cheart uaillmhian Chóras Trádála Astaíochtaí an Aontais (EU ETS), arna bunú le Treoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁽¹⁾, chun glanlaghdú ar astaíochtaí gás ceaptha teasa a chur chun cinn ar bhealach atá costéifeachtach, éifeachtúil ó thaobh an gheilleagair de, freagrach ó thaobh na sochaí de agus neamhghíobhálach don chomhshaol a mhéadú ar bhealach atá i gcomhréir leis an sprioc chun glanlaghdú a bhaint amach ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ar fud an gheilleagair faoi 2030 agus leis an gcuspóir foriomlán aeráidneodrachta, mar a leagtar amach i Rialachán (AE) 2021/1119. ⁽¹⁾ Treoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Deireadh Fómhair 2003 lena mbunaítear córas i ndáil le trádáil ar lamháltais i gcomhair astaíochtaí gás ceaptha teasa laistigh den Aontas agus lena leasaítear Treoir 96/61/CE ón gComhairle (IO L 275, 25.10.2003, lch. 32).

Leasú 2

Aithris 9

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Rinneadh Treoir 96/61/CE ⁽¹⁾ ón gComhairle a aisghairm le Treoir 2010/75/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽²⁾. Ba cheart na tagairtí do Threoir 96/61/CE in Airteagal 2 de Threoir 2003/87/CE agus in Iarscríbhinn IV inti a thabhairt cothrom le dáta dá réir sin. I bhfianaise an ghá atá le laghdúithe práinneacha ar astaíochtaí ar fud an gheilleagair, ba cheart do Bhallstáit a bheith in ann gníomhú chun astaíochtaí gás ceaptha teasa atá faoi raon feidhme EU ETS a laghdú trí bheartais eile seachas teorainneacha astaíochtaí a ghlactar de bhun Threoir 2010/75/AE. ⁽¹⁾ Treoir 96/61/CE ón gComhairle an 24 Meán Fómhair 1996 maidir le cosc agus rialú comhtháite ar thruaillíú (IO L 257, 10.10.1996, lch. 26). ⁽²⁾ Treoir 2010/75/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Samhain 2010 maidir le hastaíochtaí tionsclaíocha (cosc agus rialú comhtháite ar thruaillíú) (IO L 334, 17.12.2010, lch. 17).	Rinneadh Treoir 96/61/CE ⁽¹⁾ ón gComhairle a aisghairm le Treoir 2010/75/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽²⁾. Ba cheart na tagairtí do Threoir 96/61/CE in Airteagal 2 de Threoir 2003/87/CE agus in Iarscríbhinn IV inti a thabhairt cothrom le dáta dá réir sin. I bhfianaise an ghá atá le laghdúithe práinneacha ar astaíochtaí ar fud an gheilleagair, ba cheart do Bhallstáit a bheith in ann gníomhú, agus tuairimí na n-údarás áitiúil agus réigiúnach á gcur san áireamh acu trí chórais rannpháirtíochta gníomhaí, mar aon le prionsabail na coimhdeachta, na comhréireachta agus an cheartais shóisialta chun astaíochtaí gás ceaptha teasa atá faoi raon feidhme EU ETS a laghdú trí bheartais eile seachas teorainneacha astaíochtaí a ghlactar de bhun Threoir 2010/75/AE. ⁽¹⁾ Treoir 96/61/CE ón gComhairle an 24 Meán Fómhair 1996 maidir le cosc agus rialú comhtháite ar thruaillíú (IO L 257, 10.10.1996, lch. 26). ⁽²⁾ Treoir 2010/75/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Samhain 2010 maidir le hastaíochtaí tionsclaíocha (cosc agus rialú comhtháite ar thruaillíú) (IO L 334, 17.12.2010, lch. 17).

Cúis

Is léir an chúis atá leis seo.

Leasú 3

Aithris 13

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Faoi EU ETS, ba cheart go measfaí gurb ionann astaíochtaí agus gáis cheaptha teasa nach scaoiltear go díreach san atmaisféar agus ba cheart lamháltais a thabhairt suas le haghaidh na n-astaíochtaí sin ach amháin má stóráiltear i láithreán stórála iad i gcomhréir le Treoir 2009/31/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽¹⁾, nó má tá siad ceangailte go ceimiceach go buan i dtáirge ionas nach dtéann siad isteach san atmaisféar sa ghnáthúsáid. Ba cheart a chumhachtú don Choimisiún gníomhartha cur chun feidhme a ghlacadh lena sonrú na coinníollacha a measfar go bhfuil gáis cheaptha teasa ceangailte go ceimiceach go buan iontu i dtáirge ionas nach dtéann siad isteach san atmaisféar sa ghnáthúsáid, lena n-áirítear, teastas aistrithe dé-ocsaíde carbóin a fháil, i gcás inarb iomchuí, i bhfianaise forbairtí rialaitheacha maidir le haistrithe dé-ocsaíde carbóin a dheimhniú. ⁽¹⁾ Treoir 2009/31/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Aibreán 2009 maidir le stóráil gheolaíoch dé-ocsaíde carbóin agus lena leasaítear Treoir 85/337/CEE ón gComhairle, Treoracha 2000/60/CE, 2001/80/CE, 2004/35/CE, 2006/12/CE, 2008/1/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus Rialachán (CE) Uimh. 1013/2006 (IO L 140, 5.6.2009, lch. 114).	Faoi EU ETS, ba cheart go measfaí gurb ionann astaíochtaí agus gáis cheaptha teasa nach scaoiltear go díreach san atmaisféar agus ba cheart lamháltais a thabhairt suas le haghaidh na n-astaíochtaí sin ach amháin má stóráiltear iad i láithreán stórála atá sábháilte agus slán ó thaobh an chomhshaoil de, i gcomhréir le Treoir 2009/31/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽¹⁾, nó má tá siad ceangailte go ceimiceach go buan i dtáirge ionas nach dtéann siad isteach san atmaisféar sa ghnáthúsáid. Ba cheart a chumhachtú don Choimisiún gníomhartha cur chun feidhme a ghlacadh lena sonrú na coinníollacha a measfar go bhfuil gáis cheaptha teasa ceangailte go ceimiceach go buan iontu i dtáirge ionas nach dtéann siad isteach san atmaisféar sa ghnáthúsáid, lena n-áirítear, teastas aistrithe dé-ocsaíde carbóin a fháil, i gcás inarb iomchuí, i bhfianaise forbairtí rialaitheacha maidir le haistrithe dé-ocsaíde carbóin a dheimhniú. ⁽¹⁾ Treoir 2009/31/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Aibreán 2009 maidir le stóráil gheolaíoch dé-ocsaíde carbóin agus lena leasaítear Treoir 85/337/CEE ón gComhairle, Treoracha 2000/60/CE, 2001/80/CE, 2004/35/CE, 2006/12/CE, 2008/1/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus Rialachán (CE) Uimh. 1013/2006 (IO L 140, 5.6.2009, lch. 114).

Cúis

Gineann gléasraí cumhachta a bhreoslaítear le breoslaí iontaise céatadán níos suntasaí d'astaíochtaí CO₂ ná aon tionscal eile. Trí ghabháil agus stóráil gheolaíoch carbóin (CCS) a chur i bhfeidhm maidir leis an earnáil sin, d'fhéadfaí astaíochtaí CO₂ a laghdú go suntasach.

Leasú 4

Pointe nua — Aithris 14.1

Téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
	<i>Tá sé ríthábhachtach a áirithiú nach mbeidh sceitheadh carbóin mar thoradh ar iompar muirí a áireamh in EU ETS, trí thrácht árthaí a atreorú chuig calafoirt i dtríú tíortha comharsanachta nach gcumhdaítear leis an gcóras.</i>

Cúis

Is fíorbhaol é an sceitheadh carbóin chuig calafoirt i dtríú tíortha comharsanachta nach gcumhdaítear faoi EU ETS, ar féidir leis iarmhairt ar ionadú a bheith aige i leith calafoirt lasmuigh den Aontas, tearmainn chánach CO₂ a chruthú gar don Aontas agus iomaíochas chóras calafoirt na hEorpa a chur i mbaol.

Leasú 5

Aithris 28

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Chun an uaillmhian mhéadaithe aeráide a bhaint amach, beidh gá le hacmhainní poiblí substaintiúla san Aontas chomh maith le buiséid náisiúnta a thiomnú don aistriú aeráide. Chun caiteachas substaintiúil a bhaineann leis an aeráid a chomhlánú agus a dhaingniú i mbuiséad an Aontais, ba cheart gach ioncam ceantála nach bhfuil sannta do bhuiséad an Aontais a úsáid chun críocha a bhaineann leis an aeráid. Áirítear leis sin úsáid na tacaíochta airgeadais chun aghaidh a thabhairt ar ghnéithe sóisialta i dteaghlaigh ar ioncam íseal nó ar mheánioncam trí chánacha saofa a laghdú. De bhreis air sin, chun dul i ngleic le héifeachtaí dáileacháin agus sóisialta an aistrithe i mBallstáit ar ioncam íseal, ba cheart méid breise 2,5 % den chainníocht lamháltas ar fud an Aontais ó [bliain theacht i bhfeidhm na Treorach] go dtí 2030 a úsáid chun aistriú fuinnimh na mBallstát sin arb ísle a n-olltáirgeacht intíre (OTI) per capita ná 65 % de mheán an Aontais in 2016-2018 a chistiú tríd an gCiste don Nuachóiriú dá dtagraítear in Airteagal 10d de Threoir 2003/87/CE.	Chun an uaillmhian mhéadaithe aeráide a bhaint amach, beidh gá le hacmhainní poiblí substaintiúla san Aontas chomh maith le buiséid náisiúnta, <i>réigiúnacha agus áitiúla</i> a thiomnú don aistriú aeráide. Chun caiteachas substaintiúil a bhaineann leis an aeráid a chomhlánú agus a dhaingniú i mbuiséad an Aontais, ba cheart gach ioncam ceantála nach bhfuil sannta do bhuiséad an Aontais a úsáid chun críocha a bhaineann leis an aeráid <i>agus a áirítear i bpleananna náisiúnta, réigiúnacha agus/nó áitiúla sa réimse sin.</i> Áirítear leis sin úsáid na tacaíochta airgeadais chun aghaidh a thabhairt ar ghnéithe sóisialta i dteaghlaigh ar ioncam íseal nó ar mheánioncam trí chánacha saofa a laghdú. De bhreis air sin, chun dul i ngleic le héifeachtaí dáileacháin agus sóisialta an aistrithe i mBallstáit ar ioncam íseal, ba cheart méid breise 2,5 % <i>ar a laghad</i> den chainníocht lamháltas ar fud an Aontais ó [bliain theacht i bhfeidhm na Treorach] go dtí 2030 a úsáid chun aistriú fuinnimh na mBallstát sin arb ísle a n-olltáirgeacht intíre (OTI) <i>per capita</i> ná 65 % de mheán an Aontais in 2016-2018 <i>agus réigiúin NUTS 3 i mBallstáit a bhfuil míchothromaíochtaí inmheánacha soiléire acu</i> a chistiú tríd an gCiste don Nuachóiriú dá dtagraítear in Airteagal 10d de Threoir 2003/87/CE.

Cúis

Ba cheart luach OTI *per capita* na réigiún NUTS 2 a chur san áireamh freisin i leithdháileadh na lamháltas, ós rud é gur ró-shimpliú a bheadh ann dá ndéanfaí an OTI náisiúnta *per capita* a mheas i mBallstáit ina bhfuil míchothromaíochtaí suntasacha réigiúnacha.

Leasú 6

Aithris 30

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
[...] Ní mór an leithdháileadh saor in aisce nach soláthraítear d'earnálacha CBAM a thuilleadh bunaithe ar an ríomh seo (éileamh CBAM) a chur ar ceant agus fabhrófar na hioncaim chuig an gCiste don Nuálaíocht, d'fhonn tacú leis an nuálaíocht i dteicneolaíochtaí ísealcharbóin, gabháil agus úsáid dé-ocsaíde carbóin ("CCU"), gabháil agus stóráil gheolaíoch carbóin ("CCS"), fuinneamh in-athnuaite agus stóráil fuinnimh, ar bhealach a rannchuidíonn leis an athrú aeráide a mhaolú. Ba cheart aird ar leith a thabhairt ar thionscadail in earnálacha CBAM. Chun cloí leis an sciar den leithdháileadh saor in aisce atá ar fáil le haghaidh earnálacha nach n-áirítear le CBAM, ba cheart an méid deiridh atá le baint ón leithdháileadh saor in aisce agus atá le cur ar ceant a ríomh bunaithe ar an sciar a léirítear le héileamh CBAM i leith riachtanais maidir le leithdháileadh saor in aisce gach earnála a fhaigheann leithdháileadh saor in aisce.	[...] Ní mór an leithdháileadh saor in aisce nach soláthraítear d'earnálacha CBAM a thuilleadh bunaithe ar an ríomh seo (éileamh CBAM) a chur ar ceant agus fabhrófar na hioncaim chuig an gCiste don Nuálaíocht agus an Ciste Aeráide Sóisialta, d'fhonn tacú leis an nuálaíocht i dteicneolaíochtaí ísealcharbóin, gabháil agus úsáid dé-ocsaíde carbóin ("CCU"), gabháil agus stóráil gheolaíoch carbóin ("CCS") d'astaíochtaí dosheachanta ó phróisis táirgthe thionsclaíocha nach toradh ar dhóchán breoslaí iontaise iad chun fuinneamh a ghiniúint mar phríomhchuspóir, fuinneamh in-athnuaite agus stóráil fuinnimh, ar bhealach a rannchuidíonn leis an athrú aeráide a mhaolú agus srian á chur san am céanna le héifeachtaí diúltacha ar na críocha agus ar na teaghlaigh is leochailí. Ba cheart aird ar leith a thabhairt ar thionscadail in earnálacha CBAM. Chun cloí leis an sciar den leithdháileadh saor in aisce atá ar fáil le haghaidh earnálacha nach n-áirítear le CBAM, ba cheart an méid deiridh atá le baint ón leithdháileadh saor in aisce agus atá le cur ar ceant a ríomh bunaithe ar an sciar a léirítear le héileamh CBAM i leith riachtanais maidir le leithdháileadh saor in aisce gach earnála a fhaigheann leithdháileadh saor in aisce.

Cúis

Ba cheart deireadh a chur de réir a chéile leis an leithdháileadh saor in aisce d'earnálacha a chumhdaítear le CBAM gan mhoill toisc go laghdaíonn an rogha maidir le leithdháileadh lamháltas saor in aisce an éifeacht a bhaineann le praghas comharthaíochta carbóin.

Leasú 7

Aithris 33

Téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Ba cheart síneadh a chur le raon feidhme an Chiste don Nuálaíocht dá dtagraítear in Airteagal 10a(8) de Threoir 2003/87/CE chun tacú leis an nuálaíocht i dteicneolaíochtaí agus próisis ísealcharbóin a bhaineann le breoslaí a úsáidtear in earnáil na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthair. Thairis sin, ba cheart don Chiste don Nuálaíocht tacú le hinfheistíochtaí chun earnáil an mhuiriompair a dhícharbónú, lena n-áirítear infheistíochtaí a dhéanamh i mbreoslaí malartacha inbhuanaithe, amhail hidrigin agus amóinia a tháirgtear ó athnuaiteáin, chomh maith le teicneolaíochtaí tiomána astaíochtaí nialasacha ar nós teicneolaíochtaí gaoithe. Toisc go leithdháiltear ioncaim a ghintear ó phionóis a ardaítear i Rialachán xxxx/xxxx [FuelEU Maritime] ⁽¹⁾ ar an gCiste don Nuálaíocht mar ioncam sannta seachtrach i gcomhréir le hAirteagal 21(5) den Rialachán Airgeadais, ba cheart don Choimisiún a áirithiú go dtugtar aird chuí do thacaíocht le haghaidh tionscnamh nuálach atá ceaptha chun luas a chur faoi fhorbairt agus faoi chur chun feidhme breoslaí in-athnuaite agus ísealcharbóin san earnáil mhuirí, mar a shonraítear in Airteagal 21(1) de Rialachán xxxx/xxxx [FuelEU Maritime]. Chun a áirithiú go bhfuil cistiú leordhóthanach ar fáil le haghaidh nuálaíochta laistigh den raon feidhme sínithe seo, ba cheart an Ciste don Nuálaíocht a fhorlíonadh le 50 milliún lamháltas, a eascraíonn go páirteach ó na lamháltais a d'fhéadfaí a chur ar ceant ar shlí eile, agus go páirteach ó na lamháltais a d'fhéadfaí a leithdháileadh ar shlí eile saor in aisce, i gcomhréir le sciar reatha an chistithe a sholáthraítear ó gach foinse don Chiste don Nuálaíocht. ⁽¹⁾ [cuir tagairt don Rialachán FuelEU Maritime isteach anseo].	Ba cheart síneadh a chur le raon feidhme an Chiste don Nuálaíocht dá dtagraítear in Airteagal 10a(8) de Threoir 2003/87/CE chun tacú leis an nuálaíocht i dteicneolaíochtaí agus próisis ísealcharbóin a bhaineann le breoslaí a úsáidtear in earnáil na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthair chomh maith le bearta arb é is aidhm dóibh laghdú a dhéanamh ar mhéideanna móra astaíochtaí GCT nach bhfuil bunaithe ar thionscadail nó nach bhfuil nuálach. Thairis sin, ba cheart don Chiste don Nuálaíocht tacú le hinfheistíochtaí chun earnáil an mhuiriompair a dhícharbónú, lena n-áirítear infheistíochtaí a dhéanamh i mbreoslaí malartacha inbhuanaithe, amhail hidrigin agus amóinia a tháirgtear ó athnuaiteáin, chomh maith le teicneolaíochtaí tiomána astaíochtaí nialasacha ar nós teicneolaíochtaí gaoithe. Toisc go leithdháiltear ioncaim a ghintear ó phionóis a ardaítear i Rialachán xxxx/xxxx [FuelEU Maritime] ⁽¹⁾ ar an gCiste don Nuálaíocht mar ioncam sannta seachtrach i gcomhréir le hAirteagal 21(5) den Rialachán Airgeadais, ba cheart don Choimisiún a áirithiú go dtugtar aird chuí do thacaíocht le haghaidh tionscnamh nuálach atá ceaptha chun luas a chur faoi fhorbairt agus faoi chur chun feidhme breoslaí in-athnuaite agus ísealcharbóin san earnáil mhuirí, mar a shonraítear in Airteagal 21(1) de Rialachán xxxx/xxxx [FuelEU Maritime]. Chun a áirithiú go bhfuil cistiú leordhóthanach ar fáil le haghaidh nuálaíochta agus beart laistigh den raon feidhme sínithe seo, ba cheart an Ciste don Nuálaíocht a fhorlíonadh le 50 milliún lamháltas, a eascraíonn go páirteach ó na lamháltais a d'fhéadfaí a chur ar ceant ar shlí eile, agus go páirteach ó na lamháltais a d'fhéadfaí a leithdháileadh ar shlí eile saor in aisce, i gcomhréir le sciar reatha an chistithe a sholáthraítear ó gach foinse don Chiste don Nuálaíocht. ⁽¹⁾ [cuir tagairt don Rialachán FuelEU Maritime isteach anseo].

Cúis

Tá an Ciste Nuálaíochta ar cheann de na príomhfhoinsí cistithe don aeráid ach tá sé teoranta fós do theicneolaíochtaí nuálacha, cé nach í an easpa nuálaíochta an príomhbhac ar an dícharbónú. Moltar sa leasú an raon feidhme a leathnú chuig na bearta dícharbónaithe atá ann cheana.

Leasú 8

Aithris 38

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Ba cheart raon feidhme an Chiste don Nuachóiriú a ailíniú le cuspóirí aeráide is déanaí an Aontais trína éileamh go bhfuil infheistíochtaí comhsheasmhach le cuspóirí an Chomhaontaithe Ghlais don Eoraip agus le Rialachán (AE) 2021/1119, agus trí dheireadh a chur leis an tacaíocht d'aon infheistíocht a bhaineann le breoslaí iontaise. Thairis sin, ba cheart an céatadán den Chiste don Nuachóiriú nach mór a dhíriú ar infheistíochtaí tosaíochta a mhéadú go dtí 80 %; ba cheart díriú ar éifeachtúlacht fuinnimh mar réimse tosaíochta ar thaobh an éilimh; agus ba cheart tacaíocht le haghaidh teaghlach chun aghaidh a thabhairt ar an mbochtaineacht fuinnimh, lena n-áirítear i gceantair tuaithe agus iargúlta, a chur san áireamh laistigh de raon feidhme na n-infheistíochtaí tosaíochta.	Ba cheart raon feidhme an Chiste don Nuachóiriú a ailíniú le cuspóirí aeráide is déanaí an Aontais trína éileamh go bhfuil infheistíochtaí comhsheasmhach le cuspóirí an Chomhaontaithe Ghlais don Eoraip agus le Rialachán (AE) 2021/1119, agus trí dheireadh a chur leis an tacaíocht d'aon infheistíocht a bhaineann le breoslaí iontaise. Thairis sin, níor cheart an Ciste don Nuachóiriú a úsáid ach amháin d'infheistíochtaí tosaíochta; ba cheart díriú ar éifeachtúlacht fuinnimh agus ar úsáid foinsí inathnuaite mar réimse tosaíochta ar thaobh an éilimh; agus ba cheart tacaíocht le haghaidh críocha agus teaghlaigh leochaileacha chun aghaidh a thabhairt ar an mbochtaineacht fuinnimh agus ar an mbochtaineacht soghluaisteachta, go háirithe iad siúd sna réigiúin is forimeallaí, i gceantair tuaithe agus iargúlta, a chur san áireamh laistigh de raon feidhme na n-infheistíochtaí tosaíochta. Ar an dóigh chéanna, ba cheart an Ciste don Nuachóiriú a oscailt do réigiúin NUTS 3 i mBallstáit ina bhfuil míchothromaíochtaí inmheánacha soiléire, chun borradh a chur faoi athbheochan agus nuachóiriú na hearnála fuinnimh.

Leasú 9

Aithris 43

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Sa Teachtaireacht ón gCoimisiún maidir le hUaillmhian aeráide 2030 na hEorpa a uaschéimniú ⁽¹⁾, cuireadh i dtábhacht an dúshlán ar leith a bhaineann leis na hastaíochtaí a laghdú in earnáil an iompair de bhóthar agus na bhfoirgneamh. Dá bhrí sin, d'fhógair an Coimisiún go bhféadfaí astaíochtaí ón iompar de bhóthar agus ó fhoirgnimh a chur san áireamh i bhforbairt bhreise ar thrádáil astaíochtaí. Bhunófaí trádáil astaíochtaí don dá earnáil nua sin le trádáil astaíochtaí ar leith ach fogasach. Ar an gcaoi sin, sheachnófaí aon chur isteach ar an trádáil astaíochtaí dea-fheidhmithe in earnáil na suiteálacha do-aistrithe agus earnáil na heitlíochta. Tá beartais agus bearta comhlántacha ag gabháil leis an gcóras nua, a thugann cosaint i gcoinne tionchar mhíchuí praghsanna, rud lena múnlaítear ionchais rannpháirtithe sa mhargadh airgeadais agus arb é is aidhm dóibh comhartha faoi phraghas an charbóin a bhaint amach don gheilleagar iomlán. Léiríonn an taití gur gá córas éifeachtach faireacháin, tuairiscithe agus fíorúcháin a bhunú chun an margadh nua a fhorbairt. I bhfianaise sineirgí agus comhleanúnachas a áirithiú le bonneagar reatha an Aontais do EU ETS a chumhdaíonn na hastaíochtaí ó shuiteálacha do-aistrithe agus ón eitlíocht, is iomchuí trádáil astaíochtaí a bhunú le haghaidh earnáil an iompair de bhóthar agus na bhfoirgneamh trí leasú ar Threoir 2003/87/CE. ⁽¹⁾ COM(2020) 562 final.	Sa Teachtaireacht ón gCoimisiún maidir le hUaillmhian aeráide 2030 na hEorpa a uaschéimniú ⁽¹⁾, cuireadh i dtábhacht an dúshlán ar leith a bhaineann leis na hastaíochtaí a laghdú in earnáil an iompair de bhóthar agus na bhfoirgneamh. Dá bhrí sin, d'fhógair an Coimisiún go bhféadfaí astaíochtaí ón iompar de bhóthar agus ó fhoirgnimh a chur san áireamh i bhforbairt bhreise ar thrádáil astaíochtaí. Bhunófaí trádáil astaíochtaí don dá earnáil nua sin le trádáil astaíochtaí ar leith ach fogasach. Ar an gcaoi sin, sheachnófaí aon chur isteach ar an trádáil astaíochtaí dea-fheidhmithe in earnáil na suiteálacha do-aistrithe agus earnáil na heitlíochta. <i>Ós rud é gurb iad na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha is mó atá freagrach as na hearnálacha sin, ba cheart iad a bheith rannpháirteach i ndearadh an chórais nua ETS. Leithdháilfear cuid d'ioncam an chórais nua trádála astaíochtaí ar na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha, toisc gurb iad seo na leibhéil rialtais is mó a ndéantar difear dóibh.</i> Tá beartais agus bearta comhlántacha ag gabháil leis an gcóras nua, a thugann cosaint i gcoinne tionchar mhíchuí praghsanna, <i>go háirithe ar theaghlaigh leochaileacha, ar mhicrifhiontair agus ar fhiontair bheaga leochaileacha agus ar úsáideoirí leochaileacha soghluaisteachta lena n-áirítear i gceantair thuaithe agus iargúlta</i>, rud lena múnlaítear ionchais rannpháirtithe sa mhargadh airgeadais agus arb é is aidhm dóibh comhartha faoi phraghas an charbóin a bhaint amach don gheilleagar iomlán. Léiríonn an taití gur gá córas éifeachtach faireacháin, tuairiscithe agus fíorúcháin a bhunú chun an margadh nua a fhorbairt. I bhfianaise sineirgí agus comhleanúnachas a áirithiú le bonneagar reatha an Aontais do EU ETS a chumhdaíonn na hastaíochtaí ó shuiteálacha do-aistrithe agus ón eitlíocht, is iomchuí trádáil astaíochtaí a bhunú le haghaidh earnáil an iompair de bhóthar agus na bhfoirgneamh trí leasú ar Threoir 2003/87/CE, <i>i gcomhréir leis an bpacáiste “Oiriúnach do 55” agus más gá, leis na rialacháin a dhéanann difear do na hearnálacha idirleata sin.</i> ⁽¹⁾ COM(2020) 562 final.

Cúis

Tá impleachtaí móra ag leathnú an ETS chuig earnáil an iompair de bhóthar agus na bhfoirgneamh do na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha. Tá inniúlachtaí móra ag údaráis áitiúla agus réigiúnacha ó thaobh na n-earnálacha sin de agus ba cheart iad a chur san áireamh agus an córas trádála nua á cheapadh.

Leasú 10

Aithris 51

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Tá na rialacha dáileacháin maidir le sciartha ceantála thar a bheith ábhartha le haghaidh aon ioncaim ceantála a d'fhabhrófaí chuig na Ballstáit, go háirithe i bhfianaise an ghá le cumas na mBallstát a neartú le déileáil le tionchair shóisialta comhartha faoi phraghas ar charbón in earnáil na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar. D'ainneoin go bhfuil saintréithe an-difriúla ag baint leis an dá earnáil, is cuí riail choiteann i gcomhair dáileacháin a shocrú atá cosúil leis an gceann a bhaineann le suiteálacha do-aistrithe. Ba cheart an phríomhchuid de na lamháltais a dháileadh i measc na mBallstát uile ar bhonn mheándháileadh na n-astaíochtaí sna hearnálacha arna gcumhdach le linn na tréimhse ó 2016 go 2018.	Tá na rialacha dáileacháin maidir le sciartha ceantála thar a bheith ábhartha le haghaidh aon ioncaim ceantála a d'fhabhrófaí chuig na Ballstáit, go háirithe i bhfianaise an ghá le cumas na mBallstát a neartú le déileáil le tionchair shóisialta comhartha faoi phraghas ar charbón in earnáil na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar. D'ainneoin go bhfuil saintréithe an-difriúla ag baint leis an dá earnáil, is cuí riail choiteann i gcomhair dáileacháin a shocrú atá cosúil leis an gceann a bhaineann le suiteálacha do-aistrithe. Ba cheart an phríomhchuid de na lamháltais a dháileadh i measc na mBallstát uile ar bhonn mheándháileadh na n-astaíochtaí sna hearnálacha arna gcumhdach le linn na tréimhse ó 2016 go 2018. Ba cheart do gach Ballstát íostairseach céatadáin a shocrú de 20 % ar a laghad d'ioncam ceantála a bheidh le bainistiú go díreach ag na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha. Ba cheart an t-ioncam atá á bhainistiú ag na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha a úsáid go heisiach do na hiarrachtaí maidir le maolú agus oiriúnú don athrú aeráide, go háirithe na hiarrachtaí sin a thacaíonn leis an aistriú fuinnimh agus a thugann aghaidh ar na rioscaí do na críocha, na teaghlaigh, na micrifhiontair agus na fiontair bheaga agus na húsáideoirí soghluaisteachta is leochailí.

Cúis

Mar gheall ar éagsúlacht chríocha na hEorpa ó thaobh na tíreolaíochta, na sochaí agus na heacnamaíochta de, is iad na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha an leibhéal is fearr rialtais chun a áirithiú nach mbainfidh an t-aistriú ó chomhtháthú críochach na hEorpa, agus nach gcuirfidh sé na teaghlaigh is leochailí i mbaol.

Leasú 11

Aithris 52

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Ba cheart cúiteamh sóisialta éifeachtach a bheith i gceist nuair atá praghas carbóin á thabhairt isteach i ndáil le hiompar de bhóthar agus foirgnimh, go háirithe i bhfianaise na leibhéil bochtaineachta fuinnimh atá ann cheana. Tuairiscítear nach raibh sé de chumas ag thart ar 34 milliún Eorpach a dtithe a choinneáil te go leor in 2018, agus dúirt 6,9% de dhaonra an Aontais nach raibh sé d'acmhainn acu a dteach a théamh go leordhóthanach i suirbhé a rinneadh ar fud an Aontais in 2019 ⁽¹⁾. Chun cúiteamh sóisialta agus dáileacháin éifeachtach a bhaint amach, ba cheart ceangal a chur ar na Ballstáit na hioncaim cheantála a chaitheamh ar na cuspóirí a bhaineann le haeráid agus fuinneamh atá sonraithe cheana don trádáil reatha astaíochtaí, ach freisin le haghaidh beart arna thabhairt isteach go sonrath chun aghaidh a thabhairt ar ábhair inní ghaolmhara na n-earnálacha nua mar atá earnáil an iompair de bhóthar agus na bhfoirgneamh lena n-áirítear gníomhaíochtaí beartais gaolmhara faoi Threoir 2012/27/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽²⁾. Ba cheart ioncaim ceantála a úsáid le dul i ngleic leis na gnéithe sóisialta den trádáil astaíochtaí le haghaidh na n-earnálacha nua agus béim faoi leith ar theaghlaigh leochaileacha, ar mhicrifhiontair agus ar úsáideoirí iompair. Chuige sin, cuirfidh Ciste Aeráide Sóisialta nua cistiú tiomnaithe ar fáil do Bhallstáit chun tacú leis na saoránaigh Eorpacha is mó atá thíos leis an mbochtaineacht fuinnimh nó soghluaisteachta nó i mbaol aici. Cuirfidh an Ciste cothroime agus dlúthpháirtíocht chun cinn idir na Ballstáit agus laistigh díobh agus baol na bochtaineachta fuinnimh agus soghluaisteachta á maolú fad is atá an t-aistriú ar siúl. Cuirfidh sé le sásraí dlúthpháirtíochta atá ann cheana agus comhlánóidh sé iad. Comhfhreagróidh acmhainní an Chiste nua i bprionsabal do 25% de na hioncaim ionchasacha ón trádáil astaíochtaí nua i gcaitheamh na tréimhse 2026-2032, agus cuirfear chun feidhme iad ar bhonn na bPleananna Aeráide Sóisialta ar cheart do Bhallstáit iad a chur ar aghaidh faoi Rialachán (AE) 20.../nn ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽³⁾. Ina theannta sin, ba cheart do gach Ballstát a gcuid ioncam ceantála a úsáid <i>inter alia</i> chun cuid de chostais a bPleananna Aeráide Sóisialta a mhaoiniú.	Ba cheart cúiteamh sóisialta éifeachtach a bheith i gceist nuair atá praghas carbóin á thabhairt isteach i ndáil le hiompar de bhóthar agus foirgnimh, go háirithe i bhfianaise na leibhéil bochtaineachta fuinnimh atá ann cheana. Tuairiscítear nach raibh sé de chumas ag thart ar 34 milliún Eorpach a dtithe a choinneáil te go leor in 2018, agus dúirt 6,9% de dhaonra an Aontais nach raibh sé d'acmhainn acu a dteach a théamh go leordhóthanach i suirbhé a rinneadh ar fud an Aontais in 2019 ⁽¹⁾, agus gan an dara rogha a bheith ann i réigiúin áirithe ach foinsí fuinnimh neamhéifeachtúla a úsáid don téamh de dheasca na bochtaineachta. Chun cúiteamh sóisialta agus dáileacháin éifeachtach a bhaint amach, ba cheart ceangal a chur ar na Ballstáit agus ar na húdarais áitiúla agus réigiúnacha na hioncaim cheantála a chaitheamh ar na cuspóirí a bhaineann le haeráid agus fuinneamh atá sonraithe cheana don trádáil reatha astaíochtaí, ach freisin le haghaidh beart arna thabhairt isteach go sonrath chun aghaidh a thabhairt ar ábhair inní ghaolmhara na n-earnálacha nua mar atá earnáil an iompair de bhóthar agus na bhfoirgneamh lena n-áirítear gníomhaíochtaí beartais gaolmhara faoi Threoir 2012/27/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽²⁾. Ba cheart ioncaim ceantála a úsáid freisin le dul i ngleic leis na gnéithe sóisialta den trádáil astaíochtaí le haghaidh na n-earnálacha nua agus béim faoi leith ar theaghlaigh leochaileacha, ar mhicrifhiontair, ar fhiontair bheaga agus ar úsáideoirí soghluaisteachta. Chuige sin, cuirfidh Ciste Aeráide Sóisialta nua cistiú tiomnaithe ar fáil do Bhallstáit agus do na húdarais áitiúla agus réigiúnacha chun tacú leis na saoránaigh Eorpacha is mó atá thíos leis an mbochtaineacht fuinnimh nó soghluaisteachta nó i mbaol aici. Cuirfidh an Ciste cothroime agus dlúthpháirtíocht chun cinn idir na Ballstáit agus laistigh díobh agus baol na bochtaineachta fuinnimh agus soghluaisteachta á maolú fad is atá an t-aistriú ar siúl. Cuirfidh sé le sásraí dlúthpháirtíochta atá ann cheana agus comhlánóidh sé iad. Comhfhreagróidh acmhainní an Chiste nua do 25% ar a laghad de na hioncaim ionchasacha ón trádáil astaíochtaí nua i gcaitheamh na tréimhse 2026-2032, agus cuirfear chun feidhme iad ar bhonn na bPleananna Aeráide Sóisialta ar cheart do Bhallstáit iad a chur ar aghaidh faoi Rialachán (AE) 20.../nn ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽³⁾. I gcás ina mbeidh ioncam níos airde ná mar a bhíodhas ag siúl leis mar thoradh ar an bpraghas carbóin, méadófar imchlúdach airgeadais an Chiste Aeráide Shóisialta dá réir sin. Ba cheart do gach Ballstát íostairseach a shocrú de 35% ar a laghad d'imchlúdach airgeadais an Chiste Aeráide Shóisialta atá ar fáil dóibh lena bhainistiú go díreach

⁽¹⁾ Sonraí ó 2018. Eurostat, SILC [ilc_mdese01].

⁽²⁾ Treoir 2012/27/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 25 Deireadh Fómhair 2012 maidir le héifeachtúlacht fuinnimh, lena leasaítear Treoracha 2009/125/CE agus 2010/30/AE agus lena n-aisghairtear Treoracha 2004/8/CE agus 2006/32/CE (IO L 315, 14.11.2012, lch. 1).

⁽³⁾ [Cuir tagairt isteach don Rialachán lena mbunaítear an Ciste Aeráide Sóisialta].

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
	ag na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha. Ina theannta sin, ba cheart do gach Ballstát agus do na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha a gcuid ioncam ceantála a úsáid <i>inter alia</i> chun cuid de chostais a bPleananna Aeráide Sóisialta a mhaoiniú. (¹) Sonraí ó 2018. Eurostat, SILC [ilc_mdcs01]). (²) Treoir 2012/27/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 25 Deireadh Fómhair 2012 maidir le héifeachtúlacht fuinnimh, lena leasaítear Treoracha 2009/125/CE agus 2010/30/AE agus lena n-aisghairtear Treoracha 2004/8/CE agus 2006/32/CE (IO L 315, 14.11.2012, lch. 1). (³) [Cuir tagairt isteach don Rialachán lena mbunaítear an Ciste Aeráide Sóisialta].

Cúis

Is iad na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha is fearr atá in ann aghaidh a thabhairt ar na saincheisteanna sin agus mar sin ba cheart acmhainní ón gciste a chur ar fáil dóibh freisin.

Leasú 12

Aithris 54

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Tá an nuálaíocht agus forbairt teicneolaíochtaí nua ísealcharbóin in earnálacha na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar ríthábhachtach chun a áirithiú go ndéanfaidh na hearnálacha sin rannchuidiú costéifeachtach leis na lagduithe ar astaíochtaí a bhfuiltear ag súil leo. Dá bharr sin, ba cheart 150 milliún lamháltas ó thrádáil astaíochtaí in earnálacha na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar a chur ar fáil don Chiste Nuálaíochta chun an laghdú costéifeachtach ar astaíochtaí a spreagadh.	Tá an nuálaíocht agus forbairt teicneolaíochtaí agus bearta nua ísealcharbóin in earnálacha na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar ríthábhachtach chun a áirithiú go ndéanfaidh na hearnálacha sin rannchuidiú costéifeachtach leis na lagduithe ar astaíochtaí a bhfuiltear ag súil leo. Dá bharr sin, ba cheart 150 milliún lamháltas ó thrádáil astaíochtaí in earnálacha na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar a chur ar fáil don Chiste Nuálaíochta chun an laghdú costéifeachtach ar astaíochtaí atá freagrach ó thaobh na sochaí agus an chomhshaoil de a spreagadh.

Cúis

Is léir an chúis atá leis seo.

Leasú 13

Aithris 58

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Ba cheart don Choimisiún faireachán a dhéanamh ar chur i bhfeidhm na trádála astaíochtaí in earnálacha na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar, lena n-áirítear céim an chóineasaithe praghsanna leis an gCóras Trádála Astaíochtaí reatha, agus, más gá, ba cheart athbhreithniú a mholadh do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle chun éifeachtacht, riar agus cur i bhfeidhm praiticiúil na trádála astaíochtaí a fheabhsú le haghaidh na n-earnálacha sin ar bhonn eolais shealbhaithe chomh maith le cóineasú méadaithe praghsanna. Ba cheart ceangal a bheith ar an gCoimisiún an chéad tuarascáil faoi na hábhair sin a chur faoi bhráid faoin 1 Eanáir 2028.	Ba cheart don Choimisiún faireachán a dhéanamh ar chur i bhfeidhm na trádála astaíochtaí in earnálacha na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar, lena n-áirítear céim an chóineasaithe praghsanna leis an gCóras Trádála Astaíochtaí reatha, agus, más gá, ba cheart athbhreithniú a mholadh do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle chun éifeachtacht, riar agus cur i bhfeidhm praiticiúil na trádála astaíochtaí a fheabhsú le haghaidh na n-earnálacha sin ar bhonn eolais shealbhaithe chomh maith le cóineasú méadaithe praghsanna. Ba cheart ceangal a bheith ar an gCoimisiún an chéad tuarascáil faoi na hábhair sin a chur faoi bhráid faoin 1 Eanáir 2028. Ba cheart tréimhse comhairliúcháin ón 1 Meán Fómhair 2027 go dtí an 31 Deireadh Fómhair 2027 a bheith ann roimh an tuarascáil. Ba cheart comhairliúchán spriocdhírthe leis na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha a dhéanamh le linn na tréimhse sin.

Cúis

Tá inniúlachtaí suntasacha ag údaráis áitiúla agus réigiúnacha maidir le hearnáil an iompair de bhóthar agus na bhfoirgneamh agus ba cheart dul i gcomhairle leo agus measúnú agus tuairisciú á ndéanamh ar éifeachtúlacht an chórais nua ETS.

Leasú 14

Airteagal 1.2

Téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
(2) Leasaítear Airteagal 3 mar a leanas: (a) cuirtear an méid seo a leanas in ionad pointe (b): “(b) ciallaíonn ‘astaíochtaí’ gáis cheaptha teasa a bheith á scaoileadh san atmaisféar ó fhoinsí i suiteáil nó á scaoileadh ó aerárthach ag gabháil do ghníomhaíocht eitlíochta a liostaítear in Iarscríbhinn I nó ó longa atá ag gabháil do ghníomhaíocht mhuiriompair a liostaítear in Iarscríbhinn I de na gáis a shonraítear i leith na gníomhaíochta sin, nó ciallaíonn sé gáis cheaptha teasa a chomhfhreagraíonn don ghníomhaíocht dá dtagraítear in Iarscríbhinn III a bheith á scaoileadh;”; (b) cuirtear an méid seo a leanas in ionad pointe (d): “(d) ciallaíonn ‘cead astaíochtaí gás ceaptha teasa’ an cead a eisítear i gcomhréir le hAirteagail 5 agus 6 agus Airteagal 30b;”; (c) scriostar pointe (u); (d) cuirtear isteach pointí (v) go (z) mar a leanas: “(v) ciallaíonn ‘cuideachta loingseoireachta’ an longúinéir nó aon eagraíocht nó duine eile, amhail an bainisteoir nó an cairtfhostóir forléasta, a ghlac an fhreagracht as oibriú na loinge ón longúinéir; agus a chomhaontaigh, ar ghlacadh na freagrachta sin, dul i gceann na ndualgas agus na bhfreagrachtaí go léir arna bhforchur leis an gCód Idirnáisiúnta um Bainistíocht Sábháilteachta, a leagtar amach in Iarscríbhinn I a ghabhann le Rialachán (CE) Uimh. 336/2006 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle(*)”;	(2) Leasaítear Airteagal 3 mar a leanas: (a) cuirtear an méid seo a leanas in ionad pointe (b): “(b) ciallaíonn ‘astaíochtaí’ gáis cheaptha teasa a bheith á scaoileadh san atmaisféar ó fhoinsí i suiteáil nó á scaoileadh ó aerárthach ag gabháil do ghníomhaíocht eitlíochta a liostaítear in Iarscríbhinn I nó ó longa atá ag gabháil do ghníomhaíocht mhuiriompair a liostaítear in Iarscríbhinn I de na gáis a shonraítear i leith na gníomhaíochta sin, nó ciallaíonn sé gáis cheaptha teasa a chomhfhreagraíonn don ghníomhaíocht dá dtagraítear in Iarscríbhinn III a bheith á scaoileadh;”; (b) cuirtear an méid seo a leanas in ionad pointe (d): “(d) ciallaíonn ‘cead astaíochtaí gás ceaptha teasa’ an cead a eisítear i gcomhréir le hAirteagail 5 agus 6 agus Airteagal 30b;”; (c) scriostar pointe (u); (d) cuirtear isteach pointí (v) go (z) mar a leanas: “(v) ciallaíonn ‘cuideachta loingseoireachta’ an longúinéir nó aon eagraíocht nó duine eile, amhail an bainisteoir nó an cairtfhostóir forléasta, a ghlac an fhreagracht as oibriú na loinge ón longúinéir; agus a chomhaontaigh, ar ghlacadh na freagrachta sin, dul i gceann na ndualgas agus na bhfreagrachtaí go léir arna bhforchur leis an gCód Idirnáisiúnta um Bainistíocht Sábháilteachta, a leagtar amach in Iarscríbhinn I a ghabhann le Rialachán (CE) Uimh. 336/2006 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle(*)”; “(aa) ciallaíonn ‘calafort cuarda’ an calafort ina stopann soitheach chun lastas a luchtú nó a dhíluchtú nó chun paisinéirí a bhordáil nó a dhíbhordáil. Dá bhrí sin, chun críocha na Treorach seo, eisiatar an méid seo a leanas: stadanna calafoirt ar mhaithe le hathbhreoslú a dhéanamh, soláthairtí a fháil, criú a athrú, dul isteach i nduga tirim nó an soitheach nó an trealamh a dheisiú, agus stadanna calafoirt i gcás ina bhfuil cúnamh ag teastáil ó shoitheach nó ina bhfuil sé i mbaol. Eisiatar na cásanna seo a leanas freisin: aistrithe idir soithigh lasmuigh de chalafoirt, stadanna a dhéantar i gcalafort trasloingsithe i dtríú tír comharsanachta, chomh maith le stadanna a dhéantar ar mhaithe le dul ar foscadh ó dhrochaimsir nó chun críche oibríochtaí cuardaigh agus tarrthála;”;

Cúis

Leis an athrú ar an sainmhíniú ar “calafort cuarda” áiritheofar ar bhealaí idir calafoirt na hEorpa agus an Áise nó Meiriceá a stopann i gcalafort Eorpacha, nach mbeidh aon bhuntáiste ag baint leis na hoibríochtaí sin a aistriú go tríú tíortha comharsanachta.

Leasú 15

Airteagal 1.5

Téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Raon feidhme an chur i bhfeidhm maidir le gníomhaíochtaí muiriompair 1. Beidh feidhm ag leithdháileadh na lamháltas agus cur i bhfeidhm na gceanglas tabhairt suas i leith gníomhaíochtaí muiriompair i leith caoga faoin gcéad (50 %) de na hastaíochtaí ó longa a thugann faoi mhuirastir a imíonn ó chalafort faoi dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort lasmuigh de dhlínse Ballstáit, caoga faoin gcéad (50 %) de na hastaíochtaí ó longa a thugann faoi mhuirastir a imíonn ó chalafort lasmuigh de dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort faoi dhlínse Ballstáit, céad faoin gcéad (100 %) de na hastaíochtaí ó longa a thugann faoi mhuirastir a imíonn ó chalafort faoi dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort faoi dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort faoi dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort faoi dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort faoi dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort faoi dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort faoi dhlínse Ballstáit.	Raon feidhme an chur i bhfeidhm maidir le gníomhaíochtaí muiriompair 1. Beidh feidhm ag leithdháileadh na lamháltas agus cur i bhfeidhm na gceanglas tabhairt suas i leith gníomhaíochtaí muiriompair i leith caoga faoin gcéad (50 %) de na hastaíochtaí ó longa a thugann faoi mhuirastir a imíonn ó chalafort faoi dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort lasmuigh de dhlínse Ballstáit, caoga faoin gcéad (50 %) de na hastaíochtaí ó longa a thugann faoi mhuirastir a imíonn ó chalafort lasmuigh de dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort faoi dhlínse Ballstáit, céad faoin gcéad (100 %) de na hastaíochtaí ó longa a thugann faoi mhuirastir a imíonn ó chalafort faoi dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort faoi dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort faoi dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort faoi dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort faoi dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort faoi dhlínse Ballstáit. <i>Glacfaidh leithdháileadh na lamháltas agus cur i bhfeidhm na gceanglas tabhairt suas i leith gníomhaíochtaí muiriompair an patrún seo a leanas sna cásanna seo a leanas:</i> (a) <i>le haghaidh longa atá ag seoladh ó chalafort atá faoi dhlínse Ballstáit chuig calafort atá lasmuigh de dhlínse Ballstáit nó longa atá ag taisteal ó chalafort atá lasmuigh de dhlínse Ballstáit go chalafort atá faoi dhlínse Ballstáit agus a thugann cuairt ar chalafort trasloingsithe comharsanach atá lasmuigh de dhlínse Ballstáit:</i> (i) <i>beidh feidhm aige maidir le céad faoin gcéad (100 %) de na hastaíochtaí ar an gcuid den turas idir an calafort atá faoi dhlínse Ballstáit agus an calafort trasloingsithe comharsanach lasmuigh de dhlínse Ballstáit agus;</i> (ii) <i>beidh feidhm aige maidir le caoga faoin gcéad (50 %) de na hastaíochtaí don chuid eile den turas;</i> (b) <i>le haghaidh longa a bheidh ag seoladh ó chalafort atá faoi dhlínse Ballstáit go chalafort eile atá faoi dhlínse Ballstáit agus a stopann ag chalafort trasloingsithe comharsanach lasmuigh de dhlínse Ballstáit, beidh feidhm aige maidir le céad faoin gcéad (100 %) de na hastaíochtaí don turas iomlán;</i>

Téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
2. Beidh feidhm ag Airteagal 9, Airteagal 9a agus Airteagal 10 maidir le gníomhaíochtaí muiriompair ar an gcaoi chéanna agus atá feidhm acu maidir le gníomhaíochtaí eile a chumhdaítear le EU ETS.”.	2. Beidh feidhm ag Airteagal 9, Airteagal 9a agus Airteagal 10 maidir le gníomhaíochtaí muiriompair ar an gcaoi chéanna agus atá feidhm acu maidir le gníomhaíochtaí eile a chumhdaítear le EU ETS.”.

Cúis

Leis an togra seo, ní féidir le longa coimeádáin a dhéanann turais fhada “a méadar CO₂ a shocrú go nialas” nuair a stopann siad ag calafoirt lasmuigh den Aontas seachas ag calafoirt AE.

Leasú 16

Airteagal 1.11(a)

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
(a) i mír 1, cuirtear isteach an fhomhír seo a leanas in ionad an tríú fomhír: “Cuirfear 2 % de chainníocht iomlán na lamháltas idir 2021 agus 2030 ar ceant chun ciste a bhunú chun feabhas a chur ar an éifeachtúlacht fuinnimh agus chun córais fuinnimh de chuid Ballstáit áirithe a nuachóiriú (‘na Ballstáit is tairbhíthe’), mar a leagtar amach in Airteagal 10d (an ‘Ciste don Nuachóiriú’). Is iad na Ballstáit is tairbhíthe le haghaidh na cionranna sin lamháltas na Ballstáit sin a bhfuil OTI per capita acu de réir margadhphraghsanna faoi bhun 60 % de mheán an Aontais in 2013. Leithdháilfear na cistí a chomhfhreagraíonn don chainníocht sin lamháltas i gcomhréir le Cuid A d’Iarscríbhinn IIb. Thairis sin, cuirfear 2,5 % de chainníocht iomlán na lamháltas idir [an bhliain i ndiaidh theacht i bhfeidhm na Treorach] agus 2030 ar ceant le haghaidh an Chiste don Nuachóiriú. Is iad na Ballstáit is tairbhíthe le haghaidh na cionranna sin lamháltas na mBallstát sin a bhfuil OTI per capita acu de réir margadhphraghsanna faoi bhun 65 % de mheán an Aontais sa tréimhse 2016 go 2018. Leithdháilfear na cistí a chomhfhreagraíonn don chainníocht sin lamháltas i gcomhréir le Cuid B d’Iarscríbhinn IIb.”	(a) i mír 1, cuirtear isteach an fhomhír seo a leanas in ionad an tríú fomhír: “Cuirfear 2 % de chainníocht iomlán na lamháltas idir 2021 agus 2030 ar ceant chun ciste a bhunú chun feabhas a chur ar an éifeachtúlacht fuinnimh agus chun córais fuinnimh de chuid Ballstáit áirithe a nuachóiriú (‘na Ballstáit is tairbhíthe’), mar a leagtar amach in Airteagal 10d (an ‘Ciste don Nuachóiriú’). Is iad na Ballstáit is tairbhíthe le haghaidh na cionranna sin lamháltas na Ballstáit sin a bhfuil OTI per capita acu de réir margadhphraghsanna faoi bhun 60 % de mheán an Aontais in 2013 agus réigiúin NUTS 3 i mBallstáit a bhfuil míchothromaíochtaí inmheánacha soiléire acu. Leithdháilfear na cistí a chomhfhreagraíonn don chainníocht sin lamháltas i gcomhréir le Cuid A d’Iarscríbhinn IIb. Thairis sin, cuirfear 2,5 % ar a laghad de chainníocht iomlán na lamháltas idir [an bhliain i ndiaidh theacht i bhfeidhm na Treorach] agus 2030 ar ceant le haghaidh an Chiste don Nuachóiriú. Is iad na Ballstáit is tairbhíthe le haghaidh na cionranna sin lamháltas na Ballstáit sin a bhfuil OTI per capita acu de réir margadhphraghsanna faoi bhun 65 % de mheán an Aontais sa tréimhse 2016 go 2018 agus réigiúin NUTS 3 i mBallstáit a bhfuil míchothromaíochtaí inmheánacha soiléire acu. Leithdháilfear na cistí a chomhfhreagraíonn don chainníocht sin lamháltas i gcomhréir le Cuid B d’Iarscríbhinn IIb.”

Leasú 17

Airteagal 1.11(b)

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
(b) i mír 3, cuirtear an méid seo a leanas in ionad na chéad abairte agus an dara abairte: “3. Cinnfidh Ballstáit úsáid ioncam a ghintear ó cheantáil lamháltas, seachas le haghaidh na n-ioncam bunaithe mar acmhainní féin i gcomhréir le hAirteagal 311(3) de CFAE agus a iontráiltear i mbuiséad an Aontais. Úsáidfidh Ballstáit a n-ioncaim a ghintear ó cheantáil lamháltas dá dtagraítear i mír 2, seachas na hioncaim a úsáidtear chun costais charbóin indíreacha dá dtagraítear in Airteagal 10a(6)a chúiteamh, le haghaidh ceann amháin nó níos mó díobh seo a leanas:”;	(b) i mír 3, cuirtear an méid seo a leanas in ionad na chéad abairte agus an dara abairte: “3. Cinnfidh Ballstáit úsáid ioncam a ghintear ó cheantáil lamháltas, seachas le haghaidh na n-ioncam bunaithe mar acmhainní féin i gcomhréir le hAirteagal 311(3) de CFAE agus a iontráiltear i mbuiséad an Aontais, agus íostairseach de 20 % den ioncam a leithdháileadh ar na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha. Úsáidfidh Ballstáit a n-ioncaim a ghintear ó cheantáil lamháltas dá dtagraítear i mír 2, seachas na hioncaim a úsáidtear chun costais charbóin indíreacha dá dtagraítear in Airteagal 10a(6)a chúiteamh, le haghaidh ceann amháin nó níos mó díobh seo a leanas:”;

Leasú 18

Airteagal 1.12(g) an tríú mír

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Leasaítear Airteagal 10a mar a leanas: (g) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 8: “8. Déanfar 365 milliún lamháltas, ón méid a d’fhéadfaí a leithdháileadh ar shlí eile saor in aisce de bhun an Airteagail seo, agus 85 milliún lamháltas, ón méid a d’fhéadfaí a chur ar ceant de bhun Airteagal 10, chomh maith leis na lamháltais a leanann as an leithdháileadh saor in aisce a laghdú dá dtagraítear in Airteagal 10a(1a), a chur ar fáil do Chiste leis an gcuspóir tacú leis an nuálaíocht i dteicneolaíochtaí agus próisis ísealcharbóin agus chun rannchuidiú le cuspóirí maidir le truailliú nialasach (an ‘Ciste don Nuálaíocht’). [...]”	Leasaítear Airteagal 10a mar a leanas: (g) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 8: “8. Déanfar 365 milliún lamháltas, ón méid a d’fhéadfaí a leithdháileadh ar shlí eile saor in aisce de bhun an Airteagail seo, agus 85 milliún lamháltas, ón méid a d’fhéadfaí a chur ar ceant de bhun Airteagal 10, chomh maith leis na lamháltais a leanann as an leithdháileadh saor in aisce a laghdú dá dtagraítear in Airteagal 10a(1a), a chur ar fáil do Chiste leis an gcuspóir tacú le hastaíochtaí a sheachaint agus leis an nuálaíocht i dteicneolaíochtaí agus próisis ísealcharbóin agus chun rannchuidiú le cuspóirí maidir le truailliú nialasach (an ‘Ciste don Nuálaíocht’). [...]”

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Cumhdóidh an Ciste don Nuálaíocht na hearnálacha a liostaítear in Iarscríbhinn I gus Iarscríbhinn III, lena n-áirítear gabháil agus úsáid dé-ocsaíde carbóin (“CCU”) atá sábháilte don chomhshaol agus a rannchuidíonn go suntasach le tionchair an athraithe aeráide a mhaolú, chomh maith le táirgí a úsáidtear in ionad cinn atá dian ó thaobh úsáid carbóin de a tháirgtear sna hearnálacha a liostaítear in Iarscríbhinn I, agus chun cabhrú le spreagadh a thabhairt chun tionscadail a thógáil agus a oibriú arb é is aidhm dóibh CO₂ a ghabháil agus a stóráil (“CCS”) go geolaíoch ar dhóigh atá sábháilte don chomhshaol, agus spreagadh a thabhairt freisin do theicneolaíochtaí nuálacha a bhaineann le fuinneamh in-athnuaite agus stóráil fuinnimh; in áiteanna atá cothrom ó thaobh na geografaíochta de. Féadfaidh an Ciste don Nuálaíocht tacú freisin le teicneolaíochtaí nuálacha agus bonneagar nuálach ceannródaíoch chun an earnáil mhuirí a dhícharbónú agus chun breoslaí ísealcharbóin nó breoslaí saor ó charbón a tháirgeadh le haghaidh na heitlíochta, an iarnróid agus an iompair de bhóthar. Tabharfar aird ar leith ar thionscadail in earnálacha a chumhdaítear faoin [rialachán CBAM] d’fhonn tacú leis an nuálaíocht i dteicneolaíochtaí ísealcharbóin, CCU, CCS, fuinneamh in-athnuaite agus stóráil fuinnimh, ar bhealach a rannchuidíonn leis an athrú aeráide a mhaolú. Beidh tionscadail i gcríoch gach Ballstáit, tionscadail ar mhionscála san áireamh, incháilithe. Teicneolaíochtaí a gheobhaidh tacaíocht, beidh siad nuálach agus ní bheidh siad ar fáil ó thaobh tráchtála go fóill ar scála comhchosúil gan tacaíocht, ach beidh siad ina réitigh cheannródaíocha nó beidh siad aibí a ndóthain chun iad a chur i bhfeidhm ar scála réamhthráchtála. [...] Roghnófar tionscadail ar bhonn critéir oibiachtúla, thrédhearcacha, agus aird á tabhairt, i gcás inarb ábhartha, ar a mhéid a rannchuidíonn tionscadail le laghdúithe ar astaíochtaí a bhaint amach go mór faoi bhun na dtagarmharcanna dá dtagraítear i mír 2.	Cumhdóidh an Ciste don Nuálaíocht na hearnálacha a liostaítear in Iarscríbhinn I gus Iarscríbhinn III, lena n-áirítear tionscadail ar mhórscála chun astaíochtaí a laghdú ina n-úsáidtear teicneolaíochtaí aibí, tionscnaimh phoiblí agus phríobháideacha a thacaíonn leis an gciorcaíocht, cláir uile-AE chun astaíochtaí a laghdú, gabháil agus úsáid dé-ocsaíde carbóin (“CCU”) atá sábháilte don chomhshaol agus a rannchuidíonn go suntasach le tionchair an athraithe aeráide a mhaolú, chomh maith le táirgí a úsáidtear in ionad cinn atá dian ó thaobh úsáid carbóin de a tháirgtear sna hearnálacha a liostaítear in Iarscríbhinn I, agus chun cabhrú le spreagadh a thabhairt chun tionscadail a thógáil agus a oibriú arb é is aidhm dóibh CO₂ a ghabháil agus a stóráil (“CCS”) go geolaíoch ar dhóigh atá sábháilte agus slán don chomhshaol, agus spreagadh a thabhairt freisin do theicneolaíochtaí nuálacha a bhaineann le fuinneamh in-athnuaite agus stóráil fuinnimh; in áiteanna atá cothrom ó thaobh na geografaíochta de. Féadfaidh an Ciste don Nuálaíocht tacú freisin le teicneolaíochtaí nuálacha agus bonneagar nuálach ceannródaíoch chun an earnáil mhuirí a dhícharbónú agus chun breoslaí ísealcharbóin nó breoslaí saor ó charbón a tháirgeadh le haghaidh na heitlíochta, an iarnróid agus an iompair de bhóthar. Tabharfar aird ar leith ar thionscadail in earnálacha a chumhdaítear faoin [rialachán CBAM] d’fhonn tacú le bearta ciorclaíochta, le hoiliúint ghairmiúil chun táirgí ísealcharbóin a úsáid, leis an nuálaíocht i dteicneolaíochtaí ísealcharbóin, CCU, CCS atá sábháilte agus slán ó thaobh an chomhshaoil de, fuinneamh in-athnuaite agus stóráil fuinnimh, ar bhealach a rannchuidíonn leis an athrú aeráide a mhaolú nó oiriúnú don athrú sin ar bhealach atá freagrach ó thaobh na sochaí de. Beidh tionscadail agus bearta i gcríoch gach Ballstáit, tionscadail ar mhionscála san áireamh, incháilithe. Teicneolaíochtaí a gheobhaidh tacaíocht, rannchuideoidh siad leis an dícharbónú, beidh siad nuálach agus ní bheidh siad ar fáil ó thaobh tráchtála ar scála comhchosúil gan tacaíocht, ach beidh siad ina réitigh nó beidh siad aibí a ndóthain chun iad a chur i bhfeidhm ar scála réamhthráchtála. [...] Roghnófar tionscadail agus bearta ar bhonn critéir oibiachtúla, thrédhearcacha, agus aird á tabhairt, i gcás inarb ábhartha, ar a mhéid a rannchuidíonn tionscadail le laghdúithe ar astaíochtaí a bhaint amach go mór faoi bhun na dtagarmharcanna dá dtagraítear i mír 2. Cuirtear na pointí seo a leanas le mír 3: (1) foirmiú scileanna a chur chun cinn i gcomhréir leis an ngá atá le cleachtais ghairmiúla a chur in oiriúint don chiorclaíocht agus d’úsáid ábhar ísealcharbóin;

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
	(m) tacú le forbairt geilleagair chiorclaigh;

Cúis

Is léir an chúis atá leis seo.

Leasú 19

Airteagal 1.14(a)

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Leasaítear Airteagal 10d mar a leanas:	Leasaítear Airteagal 10d mar a leanas:
(a) i mír 1, cuirtear an méid seo a leanas in ionad na chéad fhomhíre agus an dara fomhír:	(a) i mír 1, cuirtear an méid seo a leanas in ionad na chéad fhomhíre agus an dara fomhír:
“1. Bunófar ciste chun tacú le hinfheistíochtaí atá beartaithe ag na Ballstáit is tairbhíthe, lena n-áirítear tionscadail infheistíochta ar mhionscála a mhaoiniú, chun córais fuinnimh a nuachóiriú agus chun an éifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú don tréimhse ó 2021 go 2030 (an ‘Ciste don Nuachóiriú’). Maoineofar an Ciste don Nuachóiriú trí lamhálaí a chur ar ceant mar a leagtar amach in Airteagal 10, le haghaidh na mBallstát is tairbhí a leagtar amach ann. Beidh na hinfheistíochtaí sin a fhaigheann tacaíocht ag teacht le haidhmeanna na Treorach seo, chomh maith le cuspóirí na Teachtairreachta ón gCoimisiún an 11 Nollaig 2019 maidir leis an gComhaontú Glas don Eoraip (*) agus Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (**) agus leis na cuspóirí fadtéarmacha a leagtar síos i gComhaontú Pháras. Ní chuirfear aon tacaíocht ón gCiste don Nuachóiriú ar fáil do shaoráidí giniúna fuinnimh a úsáideann breoslaí iontaise.”;	“1. Bunófar ciste chun tacú le hinfheistíochtaí atá beartaithe ag na Ballstáit is tairbhíthe agus réigiúin NUTS 3, lena n-áirítear tionscadail infheistíochta ar mhionscála a mhaoiniú, chun córais fuinnimh a nuachóiriú agus chun an éifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú don tréimhse ó 2021 go 2030 (an ‘Ciste don Nuachóiriú’). Maoineofar an Ciste don Nuachóiriú trí lamhálaí a chur ar ceant mar a leagtar amach in Airteagal 10, le haghaidh na mBallstát is tairbhí a leagtar amach ann. Beidh na hinfheistíochtaí sin a fhaigheann tacaíocht ag teacht le haidhmeanna na Treorach seo, chomh maith le cuspóirí na Teachtairreachta ón gCoimisiún an 11 Nollaig 2019 maidir leis an gComhaontú Glas don Eoraip (*) agus Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (**) agus leis na cuspóirí fadtéarmacha a leagtar síos i gComhaontú Pháras. Ní chuirfear aon tacaíocht ón gCiste don Nuachóiriú ar fáil do shaoráidí giniúna fuinnimh a úsáideann breoslaí iontaise.”;

Leasú 20

Airteagal 1.14(b)

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
(b) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 2:	(b) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 2:
“2. Úsáidfead 80 % ar a laghad de na hacmhainní airgeadais ón gCiste don Nuachóiriú d’fhonn tacú le hinfheistíochtaí sna réimsí seo a leanas:	“2. Úsáidfead na hacmhainní airgeadais ar fad ón gCiste don Nuachóiriú d’fhonn tacú le hinfheistíochtaí sna réimsí seo a leanas:
(a) leictreachas a ghiniúint agus a úsáid ó fhoinsí in-athnuaite;	(a) leictreachas a ghiniúint agus a úsáid ó fhoinsí in-athnuaite;

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
(b) téamh agus fuarú ó fhoinsí in-athnuaite; (c) feabhas a chur ar éifeachtúlacht fuinnimh ar thaobh an éilimh, lena n-áirítear san iompar, i bhfoirgnimh, sa talmhaíocht agus i gcúrsaí dramhaíola; (d) stóráil fuinnimh agus nuachóiriú líonraí fuinnimh, lena n-áirítear píblínte téimh ceantair, eangacha le haghaidh traschur leictreachais agus méadú ar idirnaisc idir na Ballstáit; (e) tacú le teaghlaigh ar ioncam íseal, lena n-áirítear i gceantair thuaithe agus i gceantair iargúlta, chun aghaidh a thabhairt ar an mbochtaineacht fuinnimh agus chun a gcórais téimh a nuachóiriú; agus (f) aistriú cóir i réigiúin, sna Ballstáit is tairbhí, a bhíonn ag brath ar an gcarbón, chun tacú le hath-implonú, le hathoiliúint agus le breisoiliúint oibrithe, leis an oideachas, le tionscnaimh cuardaithe poist agus le gnólachtaí nuathionscanta, agus an t-agallamh ar bun leis na comhpháirtithe sóisialta.”;	(b) téamh agus fuarú, lena n-áirítear téamh agus fuarú ceantair, ó fhoinsí in-athnuaite; (c) feabhas a chur ar éifeachtúlacht fuinnimh ar thaobh an éilimh, lena n-áirítear san iompar, i bhfoirgnimh, sa talmhaíocht agus i gcúrsaí dramhaíola; (d) stóráil fuinnimh agus nuachóiriú líonraí fuinnimh, lena n-áirítear píblínte téimh ceantair, eangacha le haghaidh traschur leictreachais agus méadú ar idirnaisc idir na Ballstáit; (e) tacú le teaghlaigh ar ioncam íseal, le micrifhiontair agus fiontair bheaga leochaileacha agus le húsáideoirí soghluaisteachta, lena n-áirítear i gceantair thuaithe agus i gceantair iargúlta, chun aghaidh a thabhairt ar an mbochtaineacht fuinnimh agus ar an mbochtaineacht soghluaisteachta agus chun a gcórais téimh agus fuaraithe a nuachóiriú; agus (f) aistriú cóir i réigiúin, sna Ballstáit is tairbhí agus i réigiúin NUTS 3, a bhíonn ag brath ar an gcarbón, chun tacú le hath-implonú, le hathoiliúint agus le breisoiliúint oibrithe, leis an oideachas, le tionscnaimh cuardaithe poist agus le gnólachtaí nuathionscanta, agus an t-agallamh ar bun leis na comhpháirtithe sóisialta.”; (g) forbairt an gheilleagair chiorclaigh.”;

Leasú 21

Airteagal 1.21

Téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Cinnfidh Ballstáit úsáid ioncam a ghintear ó cheantáil lamháltas dá dtagraítear i mír 4, seachas le haghaidh na n-ioncam bunaithe mar acmhainní féin i gcomhréir le hAirteagal 311(3) de CFAE agus iontráilte i mbuiséad an Aontais. Úsáidfidh Ballstáit a n-ioncaim a ghintear ó cheann amháin nó níos mó de na gníomhaíochtaí dá dtagraítear in Airteagal 10(3) le haghaidh ceann amháin nó níos mó díobh seo a leanas:	Cinnfidh Ballstáit úsáid ioncam a ghintear ó cheantáil lamháltas dá dtagraítear i mír 4, seachas le haghaidh na n-ioncam bunaithe mar acmhainní féin i gcomhréir le hAirteagal 311(3) de CFAE agus iontráilte i mbuiséad an Aontais. Úsáidfidh Ballstáit a n-ioncaim a ghintear ó cheann amháin nó níos mó de na gníomhaíochtaí dá dtagraítear in Airteagal 10(3) le haghaidh ceann amháin nó níos mó díobh seo a leanas:

Téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
(a) bearta atá beartaithe rannchuidiú le téamh agus fuarú foirgneamh a dhícharbónú nó le riachtanais fuinnimh foirgneamh a laghdú, lena n-áirítear fuinnimh inathnuaite agus bearta gaolmhara a chomhtháthú de réir Airteagal 7(11) agus Airteagail 12 agus 20 de Rialachán 2012/27/AE [tagairtí le tabhairt cothrom le dáta leis an Treoir athbhreithnithe', chomh maith le bearta chun tacaíocht airgeadais a sholáthar do theaghlaigh ar ioncam íseal sna foirgnimh is neamhfheidhmiúla; (b) bearta atá beartaithe dlús a chur le glacadh na bhfeithiclí astaíochtaí nialasacha nó chun tacaíocht airgeadais a sholáthar chun bonneagar athbhreoslaithe agus athluchtaithe iomlán idir-inoibritheach le haghaidh feithiclí astaíochtaí nialasacha a chur chun feidhme nó bearta chun athrú chuig modhanna iompair phoiblí a spreagadh agus feabhas a chur ar an ilmhódúlacht, nó chun tacaíocht airgeadais a sholáthar chun aghaidh a thabhairt ar ghnéithe sóisialta a bhaineann le húsáideoirí iompair ar ioncaim ísle agus ar mheánioncaim. Úsáidfidh na Ballstáit cuid dá n-ioncam ceantála a ghintear i gcomhréir leis an Airteagal seo chun aghaidh a thabhairt ar ghnéithe sóisialta a bhaineann leis an trádáil astaíochtaí faoin gCaibidil seo agus cuirfear béim shonrach ar theaghlaigh leochaileacha, micrifhiontair leochaileacha agus úsáideoirí iompair leochaileacha mar a shainmhínítear iad i Rialachán (AE) 20.../nn [Rialachán an Chiste Aeráide Sóisialta](*). I gcás ina gcuireann Ballstát [Plean Aeráide Sóisialta] faoi bhráid an Choimisiúin de bhun an Rialacháin sin, úsáidfidh an Ballstát na hioncaim sin <i>inter alia</i> chun an plean sin a mhaoiniú. Measfar forálacha na míre seo a bheith comhlionta ag na Ballstáit má tá beartais fhioscacha nó tacaíochta airgeadais nó beartais rialaitheacha, a dhéanann tacaíocht airgeadais a ghíaráil, a bhunaítear chun na críocha a leagtar amach sa chéad fhomhír agus arb ionann a luach agus na hioncaim a ghintear ó cheantáil na lamháltas dá dtagraítear sa Chaibidil seo, má tá na beartais sin i bhfeidhm acu agus má chuireann siad chun feidhme iad.	(a) bearta atá beartaithe rannchuidiú le téamh agus fuarú foirgneamh a dhícharbónú nó le héifeachtúlacht fuinnimh foirgneamh a fheabhsú, lena n-áirítear fuinnimh inathnuaite agus bearta gaolmhara a chomhtháthú de réir Airteagal 7(11) agus Airteagail 12 agus 20 de Rialachán 2012/27/AE [tagairtí le tabhairt cothrom le dáta leis an Treoir athbhreithnithe', chomh maith le bearta chun tacaíocht airgeadais a sholáthar do theaghlaigh ar ioncam íseal sna foirgnimh is neamhfheidhmiúla ó thaobh fuinnimh de; (b) bearta atá beartaithe dlús a chur le glacadh na bhfeithiclí astaíochtaí nialasacha nó chun tacaíocht airgeadais a sholáthar chun bonneagar athbhreoslaithe agus athluchtaithe iomlán idir-inoibritheach le haghaidh feithiclí astaíochtaí nialasacha a chur chun feidhme nó bearta chun aistriú módach in iompar earraí agus daoine a spreagadh i dtreo modhanna atá níos éifeachtúla nó atá neodrach ó thaobh fuinnimh de, nó bearta chun bonneagair agus seirbhísí iompair a dhéanamh níos fuinneamhéifeachtúla, nó chun tacaíocht airgeadais a sholáthar chun aghaidh a thabhairt ar ghnéithe sóisialta a bhaineann le húsáideoirí soghluaisteachta ar ioncaim ísle agus ar mheánioncaim. Úsáidfidh na Ballstáit cuid dá n-ioncam ceantála a ghintear i gcomhréir leis an Airteagal seo chun aghaidh a thabhairt ar ghnéithe sóisialta a bhaineann leis an trádáil astaíochtaí faoin gCaibidil seo agus cuirfear béim shonrach ar theaghlaigh leochaileacha, micrifhiontair agus fiontair bheaga leochaileacha agus úsáideoirí soghluaisteachta leochaileacha mar a shainmhínítear iad i Rialachán (AE) 20.../nn [Rialachán an Chiste Aeráide Sóisialta](*). I gcás ina gcuireann Ballstát [Plean Aeráide Sóisialta] faoi bhráid an Choimisiúin de bhun an Rialacháin sin, úsáidfidh an Ballstát na hioncaim sin <i>inter alia</i> chun an plean sin a mhaoiniú. Bunóidh na Ballstáit íostairseach de 20 % d'ioncam a leithdháileadh ar na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha, a bheidh le húsáid i gcás ceann amháin nó níos mó de na bearta a thuairiscítear sa mhír seo.

Téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Cuirfidh na Ballstáit an Coimisiún ar an eolas maidir le húsáid na n-ioncam agus na ngníomhaíochtaí a dhéantar de bhun na míre seo tríd an bhfaisnéis sin a áireamh ina gcuid tuarascálacha a dhéantar a thíolacadh faoi Rialachán (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ^(*).	Measfar forálacha na míre seo a bheith comhlíonta ag na Ballstáit agus ag na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha má tá beartais fhioscacha nó tacaíochta airgeadais nó beartais rialaitheacha, a dhéanann tacaíocht airgeadais a ghíaráil, a bhunaítear chun na críocha a leagtar amach sa chéad fhomhír agus arb ionann a luach agus na hioncaim a ghintear ó cheantáil na lamháltas dá dtagraítear sa Chaibidil seo, má tá na beartais sin i bhfeidhm acu agus má chuireann siad chun feidhme iad. Cuirfidh na Ballstáit an Coimisiún ar an eolas maidir le húsáid na n-ioncam agus na ngníomhaíochtaí a dhéantar de bhun na míre seo tríd an bhfaisnéis sin a áireamh ina gcuid tuarascálacha a dhéantar a thíolacadh faoi Rialachán (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ^(*).

Leasú 22

Airteagal 1.21 — 30i

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Faoin 1 Eanáir 2028, tuairisceoidh an Coimisiún chuig Parlaimint na hEorpa agus chuig an gComhairle maidir le cur chun feidhme fhorálacha na Caibidle seo maidir lena n-éifeachtacht, a riarachán agus a gcur i bhfeidhm praiticiúil, lena n-áirítear maidir le cur i bhfeidhm na rialacha faoi Threoir (AE) 2015/1814 agus úsáid lamháltais na Caibidle seo chun oibleagáidí comhlíonta na n-eintiteas comhlíonta a chumhdaítear i gCaibidil II, IIa agus III a chomhlíonadh. I gcás inarb iomchuí, cuirfidh an Coimisiún togra chun an Chaibidil seo a leasú faoi bhráid Parlaimint na hEorpa agus na Comhairle in éineacht leis an tuarascáil sin. Faoin 31 Deireadh Fómhair 2031, ba cheart don Choimisiún measúnú a dhéanamh ar fhéidearthacht na n-earnálacha a chumhdaítear le hIarscríbhinn III sa Chóras Trádála Astaíochtaí a chumhdaíonn na hearnálacha a liostaítear in Iarscríbhinn 1 de Threoir 2003/87/CE a chomhtháthú.”;	Faoin 1 Eanáir 2028, tuairisceoidh an Coimisiún chuig Parlaimint na hEorpa agus chuig an gComhairle maidir le cur chun feidhme fhorálacha na Caibidle seo maidir lena n-éifeachtacht, a riarachán agus a gcur i bhfeidhm praiticiúil, lena n-áirítear maidir le cur i bhfeidhm na rialacha faoi Threoir (AE) 2015/1814 agus úsáid lamháltais na Caibidle seo chun oibleagáidí comhlíonta na n-eintiteas comhlíonta a chumhdaítear i gCaibidil II, IIa agus III a chomhlíonadh. Sula ndéanfar an tuarascáil, beidh tréimhse comhairliúcháin ón 1 Meán Fómhair 2027 go dtí an 31 Deireadh Fómhair 2027. Déanfar comhairliúchán spriocdhírthe leis na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha le linn na tréimhse sin. I gcás inarb iomchuí, cuirfidh an Coimisiún togra chun an Chaibidil seo a leasú faoi bhráid Parlaimint na hEorpa agus na Comhairle in éineacht leis an tuarascáil sin. Faoin 31 Deireadh Fómhair 2031, ba cheart don Choimisiún measúnú a dhéanamh ar fhéidearthacht na n-earnálacha a chumhdaítear le hIarscríbhinn III sa Chóras Trádála Astaíochtaí a chumhdaíonn na hearnálacha a liostaítear in Iarscríbhinn 1 de Threoir 2003/87/CE a chomhtháthú.”;

Togra le haghaidh Rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena mbunaítear sásra coigeartaithe carbóin ar theorainneacha

COM(2021) 564 final

Leasú 23

Aithris 10

An téacs a mhol an Coimisiún Eorpach	Leasú ó CnaR
Na sásraí atá ann cheana lena dtugtar aghaidh ar an riosca sceite carbóin in earnálacha agus i bhfo-earnálacha ina bhfuil riosca sceite carbóin, is éard atá iontu sásraí lena ndéantar lamháltais CTA AE a leithdháileadh saor in aisce go hidirthrémhseach agus bearta airgeadais chun cúiteamh a dhéanamh ar chostais astaíochta indíri a thabhaítear ó chostais astaíochta GCT a chuirtear ar aghaidh i bpraghsanna leictreachais a leagtar síos in Airteagail 10a (6) agus 10b faoi seach de Threoir 2003/87/CE. Mar sin féin, le leithdháileadh saor in aisce faoi Chóras Trádála Astaíochtaí an Aontais Eorpaigh lagaítear an praghaschomhartha a thugann an córas do shuiteálacha a fhaigheann an leithdháileadh i gcomparáid leis an gceantáil iomlán agus, dá réir sin, cuireann sé isteach ar dhreasachtaí chun infheistíocht a dhéanamh i laghdú breise ar astaíochtaí.	Na sásraí atá ann cheana lena dtugtar aghaidh ar an riosca sceite carbóin in earnálacha agus i bhfo-earnálacha ina bhfuil riosca sceite carbóin, is éard atá iontu sásraí lena ndéantar lamháltais CTA AE a leithdháileadh saor in aisce go hidirthrémhseach agus bearta airgeadais chun cúiteamh a dhéanamh ar chostais astaíochta indíri a thabhaítear ó chostais astaíochta GCT a chuirtear ar aghaidh i bpraghsanna leictreachais a leagtar síos in Airteagail 10a (6) agus 10b faoi seach de Threoir 2003/87/CE. Mar sin féin, le leithdháileadh saor in aisce faoi Chóras Trádála Astaíochtaí an Aontais Eorpaigh lagaítear an praghaschomhartha a thugann an córas do shuiteálacha a fhaigheann an leithdháileadh i gcomparáid leis an gceantáil iomlán agus, dá réir sin, cuireann sé isteach ar dhreasachtaí chun infheistíocht a dhéanamh i laghdú breise ar astaíochtaí. <i>Dá bhrí sin, ní mór deireadh a chur de réir a chéile le leithdháiltí saor in aisce ar bhealach éifeachtúil agus tráthúil, i gcomhréir le cuspóirí an Dlí Aeráide Eorpaigh, agus go sonrach leis an bpacáiste “Oiriúnach do 55”.</i>

II. MOLTAÍ BEARTAIS

TÁ COISTE EORPACH NA RÉIGIÚN (CnaR),

1. á mheabhúr gur gheall an tAontas, trí Chomhaontú Pháras a shíniú, an sprioc chun aeráidneodracht ghlan a bhaint amach go domhanda faoi 2050, sprioc a chumhaítear anois sa Dlí Aeráide Eorpach; á chur in iúl gur díol sásaimh dó uaimhianta agus tiomantas comhshaoil an Choimisiúin Eorpaigh, nach bhfacthas a leithéid riamh roimhe, don aistriú i dtreo sochaí agus geilleagar níos inbhuanaithe agus measann sé gur léiriú ar neart an ghealltanais sin atá sa phacáiste “Oiriúnach do 55”; á chur i dtábhacht nach mór spriocanna maidir le héifeachtúlacht fuinnimh agus le fuinneamh in-athnuaite a bheith ag gabháil leis na cuspóirí laghdaithe astaíochtaí, trí athmhachnamh a dhéanamh ar úsáid talún (chun ceapadh carbóin nádúrtha a mhéadú go soiléir), chomh maith le cuspóirí eile an Chomhaontaithe Ghlais don Eoraip, d’fhonn aistriú cóir agus buan a áirithiú;
2. á chur i dtábhacht gur cheart, le praghas carbóin atá láidir ach a tugadh isteach de réir a chéile, an comhartha riachtanach a thabhairt do ghnólachtaí agus an t-aistriú a chur chun cinn ar an mbealach is costéifeachtaí, agus cuireann sé i dtábhacht gur gá idirghníomhú éifeachtach a bheith idir ETS athbheithnithe agus an Sásra Coigeartaithe Carbóin ar Theorainneacha (CBAM), in éineacht b’fhéidir le bearta tacaíochta eile de chuid an Aontais chun geilleagar atá aeráidneodrach agus iomaíoch a áirithiú i réigiúin an Aontais, go háirithe i réigiúin atá i mbun aistriú inbhuanaithe i dtaca lena gcuid tionscal dianfhuinnimh;
3. á aithint go bhféadfadh na neamhionannais sin éirí níos suntasaí fós i bhfianaise an ghéaraithe leanúnaigh atá tagtha ar phraghsanna fuinnimh agus i bhfianaise na héagobhsaíochta geopholaitiúla atá ag dul in olcas mar gheall ar an gcogadh san Úcráin; á chur in iúl gur díol sásaimh dó na tograí ón gCoimisiún chun aghaidh a thabhairt ar na rioscaí sin, mar a leagtar amach sa Teachtaireacht maidir le REPowerEU, ach á chur i bhfios go láidir go bhféadfadh sé nach leor roinnt de na hionstraimí, amhail cánachas méadaithe ar bhrabúis amhantair, chun tacaíocht iontaofa a chur ar fáil agus, dá bhrí sin, go bhfuil réitigh níos fadtéarmaí á iarraidh aige;
4. á aithint go dtreisíonn géarchéimeanna éiceolaíocha éagothromaíochtaí, díreach mar a dhéanann éagothromaíochtaí damáiste don chomhshaoil. Dá bhrí sin, ní mór do bheartais chun astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú ceartas a athbhunú laistigh dár sochaithe agus dár gcríocha;
5. ag tacú leis an bprionsabal nach mór do gach earnáil den gheilleagar rannchuidiú leis an aistriú i dtreo na haeráidneodrachta agus i dtreo laghdú astaíochtaí, agus d’fhéadfadh CTA an Aontais rannchuidiú go mór dá ndéanfaí an prionsabal “ioc mar a thruaillítear” a leathnú chuig gach earnáil a chumhaítear leis; á chur i bhfios gurb í an tsoghluaisteacht is cúis le ceathrú cuid d’astaíochtaí CO₂ laistigh den Aontas, agus gurb í earnáil na tógála is cúis le 40 % den tomhaltas fuinnimh san Eoraip; á chur in iúl, áfach, gur saincheist í fogair i praghsáil carbóin a thabhairt isteach sna hearnálacha sin agus nár cheart ualaí a bheith ar na teaghlaigh, na micrifhiontair, na fiontair bheaga ná na húsáideoirí soghluaisteachta is leochaílí dá bharr, lena n-áirítear i gceantair thuaithe agus iargúlta;

6. ag áitiú go ndéantar na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha, is é sin na leibhéal rialtais a bhfuil inniúlachtaí láidre acu sa dá earnáil a chumhdaítear, a mheas agus an córas trádála astaíochtaí nua maidir le hiompar de bhóthar agus foirgnimh (ETS II) á chur i bhfeidhm, á mheasúnú agus á athbhreithniú; á chur i bhfios go láidir go bhfuil méadú seasta tagtha ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ó earnáil iompair an Aontais ó 2013 ar aghaidh agus, san am céanna, go bhfuil dícharbónú earnáil na bhfoirgneamh fós ar cheann de na príomhbhealaí chun astaíochtaí a laghdú; á chur i bhfáth, i gcás ina gcinnfidh na comhreachtóirí gan dul ar aghaidh le ETS II mar a fhoráiltear sa togra ón gCoimisiún, gur cheart an ETS atá ann faoi láthair a atreisiú a thuilleadh chun aghaidh a thabhairt ar iompar de bhóthar agus ar fhoirgnimh;

7. á aithint go hiomlán an gá atá le huirlisí praghsála carbóin chun tacú le huaillmhianta méadaithe an Aontais maidir leis an aeráid, ach is **cúis mhór inní** dó na héifeachtaí dáileacháin a d'fhéadfadh a bheith acu agus cuireann sé i bhfios go láidir gur cheart gach gné den fhorbairt inbhuanaithe a chur san áireamh: inbhuanaitheacht eacnamaíoch, chomhshaoil, shóisialta agus chultúrtha. I ndáil leis sin, iarrann sé go n-urramófar trí phrionsabal ar a laghad:

— **dlúthpháirtíocht agus cothroime idir Ballstáit an Aontais agus iad ag cur chun feidhme.** Ba cheart aghaidh a thabhairt leis an bpraghsáil carbóin ar na difríochtaí atá eatarthu ó thaobh mhéid an dúshláin atá ann do na geilleagair áitiúla agus réigiúnacha,

— **dlúthpháirtíocht agus cothroime laistigh de na Ballstáit.** Ba cheart dul i ngleic le tionchar na n-uirlisí praghsála carbóin ar ghrúpaí leochaileacha sa tsochaí agus ar theaghlaigh ar ioncam íseal, ní hamháin ó thaobh inacmhainneachta de ach ó thaobh rochtain a bheith acu freisin ar earraí/seirbhísí áirithe chun a riachtanais a chomhlíonadh (fuinneamh, fuarú agus téamh, iompar agus soghluaisteacht, etc.),

— **aghaidh a thabhairt ar thionchar críochach na mbeartas sin,** ní hamháin ar limistéir iargúlta nó ar limistéir fhorimeallacha, ach ar bhonn níos ginearálta do na limistéir sin laistigh den Aontas a bhfuil athrú ó bhonn tagtha orthu cheana féin i ndáil lena bhforbairt shóisialta agus eacnamaíoch (“limistéir a fágadh ar lár”, limistéir thionsclaíoch a bhfuil an próiseas aistriúcháin is gá á ndéanamh acu), do na réigiúin is forimeallaí chomh maith le limistéir thuaithe;

8. á chur in iúl gur cúis áthais dó an fógra maidir leis an gCiste Aeráide Sóisialta mar bhealach chun na héifeachtaí diúltacha ar na teaghlaigh, na micrifhiontair, na fiontair bheaga agus na húsáideoirí soghluaisteachta is leochailí a chothromú agus chun forbairt atá inbhuanaithe go sóisialta a áirithiú. Tá sé á chur i dtábhacht aige nach leor an cistiú atá beartaithe faoi láthair laistigh den athbhreithniú ar an CTA atá ann cheana chun aistriú fíorchóir a áirithiú agus á chur i dtreis gur cheart leithdháileadh ioncaim lasmuigh de CTA II don Chiste Aeráide Sóisialta a chur san áireamh. Molann sé gur chóir tús a chur le comhthiomsú ioncaim don Chiste Aeráide Sóisialta níos luaithe ná cur chun feidhme CTA II;

9. á chur i bhfáth a thábhachtaí atá sé meastóireacht chruinn a dhéanamh ar thionchar dáileacháin shásra, fheidhmiú, bhainistiú agus bhearta an Chiste Aeráide Sóisialta, lena ndírítear ar na hiarmhairtí agus na tairbhí do na saoránaigh is leochailí ar an leibhéal áitiúil agus ar an leibhéal réigiúnach, agus lena bhféadfaí na teaghlaigh is laige ó thaobh na heacnamaíochta de a shainathint ar bhealach níos fearr, d'fhonn an tacaíocht ioncaim dhíreach atá sealadach agus spriocdhírithé a dhíríú go beacht orthu siúd is mó a bhfuil gá acu léi. I ndáil leis an méid sin, ba cheart é a bheith d'aidhm ag na bearta laistigh de phleananna aonair aeráide sóisialta agus le leithdháileadh an Chiste féin dlús a chur leis an aistriú glas, ach níor cheart cur isteach ar an gcomhtháthú sóisialta agus críochach, ná níor cheart cosaint na saoránach is leochailí a laghdú;

10. á chur i dtábhacht gur cheart an Ciste don Nuachóiriú a úsáid chun tacú leis an bhforbairt inbhuanaithe, agus tosaíocht á déanamh d'iarachtaí chun feabhas a chur ar bheocht grúpaí agus críocha leochaileacha maidir le húsáid an chiste. Athdhearbhaíonn sé gur cheart don Chiste don Nuachóiriú ligean do réigiúin NUTS 3 a bhfuil míchothromaíochtaí suntasacha iontu laistigh de Bhallstát rochtain a fháil air, d'fhonn éagsúlacht eacnamaíoch, shóisialta agus gheografach ollmhór an Aontais a urramú;

11. á iarraidh go gcuirfí na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha san áireamh i ndáileadh ioncaim CTA. Tá ról suntasach ag na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha i gcur chun feidhme na mbeartas maolaithe agus oiriúnaithe don athrú aeráide. Is nuálaithe móra iad réigiúin agus cathracha na hEorpa agus iad ina gcúis le hathrú sochaíoch, agus ba cheart iad a chumasú chun rannchuidiú leis an aistriú glas ar bhealach níos suntasaí. Tá an méid sin á chur i dtábhacht aige go háirithe i gcás CTA II nua;

12. á chur in iúl gur díol sásaimh dó cur chun feidhme Chúlchiste Cobhsaíochta an Mhargaidh mar bhealach chun an barrachas agus an ganntanas lamháltas a bhainistiú, chomh maith leis an scéim tús-ualaithe chun tionchair chur i bhfeidhm CTA II nua ar phraghsanna agus ar leachtacht a mhaolú. Athdhearbhaíonn sé, áfach, gur cheart sásra breise a bheith ag gabháil leis an gcúlchiste chun liúntais a bhaint go buan d'fhonn bonnphraghas a chruthú a bheidh ag teacht le spriocanna aeráide 2030 agus 2050 an Aontais;

13. á chur in iúl gurb oth leis nach gcuirtear san áireamh sa togra ón gCoimisiún an fíor-riosca sceite carbóin a tharlóidh sa mhuirthrácht domhanda chuig calafoirt tríú tíortha comharsanachta atá gar do chalafoirt Eorpacha. Beidh iarmhairtí díobhálacha ag an sceitheadh sin ar ghníomhaíochtaí calafoirt agus, dá bhrí sin, ar shlabhraí lóistíochta gaolmhara na mBallstát, lena n-áirítear cailiteanas post, saobhadh ar an margadh agus saoríomáíocht, cailiteanas nascachta i measc chalafoirt na hEorpa, agus ar iomaíochas foriomlán an tionscail. Bheadh tionchar ag an staid sin freisin ar phrionsabal an neamhspleáchais straitéisigh Eorpaigh agus ar shlándáil agus rialú na lóistíochta agus an tsoláthair earraí a thagann ón Aontas/chuig an Aontas mar spreagfadh sé go ndéanfaí earraí a thrasloingsiú i gcalafoirt tríú tíortha a bhfuil tosaíochtaí agus leasanna lóistíochta agus eacnamaíochta acu nach bhfuil ag teacht le tosaíochtaí agus leasanna an Aontais;
14. á chur in iúl gur cúis áthais dó an togra le haghaidh sásra coigeartaithe carbóin ar theorainneacha (CBAM) a bhunú chun gníomhaíocht dhomhanda ar son na haeráide a spreagadh. Áitíonn sé go n-áiritheofar gur cuid de straitéis thionsclaíoch níos leithne de chuid an Aontais é an sásra sin lena gcuirfear infheistíocht atá aeráidneodrach chun cinn agus lena gcruthófar creat rialála cumasúcháin AE agus margáí tosaigh le haghaidh táirgí atá aeráidneodrach, lena n-áirítear conarthaí difríochta carbóin a chumasú ar mhaithe le dícharbónú na n-earnálacha a chumhdaítear agus go gcuirfear cleachtais nua i bhfeidhm a luaithe is féidir. Dá bhrí sin, ba cheart deireadh a chur de réir a chéile le leithdháiltí CTA saor in aisce ⁽¹⁾ i gcás earnálacha a chumhdaítear leis an CBAM, agus na lamháltas astaíochtaí ar fad a chur ar ceant ina ionad sin, ós rud é go n-áiritheofar leis sin comhoiriúnacht leis an Eagraíocht Dhomhanda Trádála;
15. á chur i bhfáth an tábhacht ar leith a bhaineann le Ciste feabhsaithe don Nuálaíocht lena dtacófar leis an aistriú is gá chuig an aeráidneodracht maidir leis na tionscail dianfhuinnimh a chumhdaítear le CTA AE agus CBAM i réigiúin an Aontais, trí thacaíocht a chur ar fáil d'fhorbairt táirgí nuálacha atá aeráidneodrach, amhail cruach ghlas; á chur in iúl go láidir nach í an easpa nuálaíochta teicneolaíche amháin an príomhbhac ar an dícharbónú agus, dá bhrí sin, molann sé an raon feidhme a leathnú chuig bearta a bhfuil acmhainneacht ard laghdaithe acu i réimsí neamh-theicneolaíochta amhail modhanna comhair cruthaitheacha agus nuálacha, oiliúint ghairmiúil agus ciorclaíocht, atá faoi mhíbhuntáiste mar gheall ar dhreasachtaí ETS atá dírithe ar aschur tionsclaíoch;
16. á thabhairt dá aire go bhfuil sé ríthábhachtach freisin feabhas a chur ar na sásraí rialála agus faireacháin chun amhantraíocht ar phraghsanna CO₂ a sheachaint, rud a d'fhéadfadh tionchar suntasach a bheith aige ar phraghsanna fuinnimh agus ar na hearnálacha lena mbaineann;
17. á chur in iúl gur geal leis go bhfuil an t-ioncam a ghintear leis an CTA athchóirithe le gníomhaíochtaí ar son na haeráidneodrachta a mhaoiniú (e.g. maoiniú an Chiste Nuálaíochta, an Chiste don Nuachóiriú agus an Chiste Aeráide Shóisialta a mhéadú agus dlús a chur le húsáid fuinnimh in-athnuaite, agus le cur chun feidhme na héifeachtúlachta fuinnimh agus na ciorclaíochta), agus nach n-úsáidfead iad chun buiséad ginearálta an Aontais ina iomláine a mhaoiniú; ag áitiú go nglacfaí an cur chuige céanna i ndáil leis an ioncam arna ghiniúint ag CBAM;
18. den tuairim gur cheart an CBAM a bheith dinimiciúil chun déileáil le hathruithe teicneolaíochta, rialála agus margaidh agus gur cheart athbhreithniú rialta a dhéanamh ar a raon feidhme earnála agus a chumhdach astaíochtaí, agus tionchar áitiúil agus réigiúnach an tsásra á chur san áireamh. Tá sé réidh chun tacú leis an measúnú ar thionchair chríochacha CBAM;
19. á thabhairt dá aire go bhfuil sé ríthábhachtach freisin feabhas a chur ar na sásraí rialála agus faireacháin chun amhantraíocht ar phraghsanna CO₂ a sheachaint, rud a d'fhéadfadh tionchar suntasach a bheith aige ar phraghsanna fuinnimh agus ar na hearnálacha lena mbaineann;
20. á chur in iúl gur cúis áthais dó go bhfuil greillí coimhdeachta curtha ag an gCoimisiún leis an togra le haghaidh scéim nua ETS agus leis an dréachtrialachán lena mbunaítear CBAM ⁽²⁾. An réasúnaíocht a cuireadh ar fáil maidir le breisluach Eorpach na dtograí agus cur i bhfeidhm na mbearta eascraíonn as inniúlachtaí an Aontais i réimse an athraithe aeráide mar a shainítear in Airteagail 191 go 193 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpach ("CFAE") é, tagann an réasúnaíocht sin le measúnú Choiste Eorpach na Réigiún féin ar chomhoiriúnacht iomlán na dtograí le prionsabal na coimhdeachta.

An Bhruiséil, 28 Aibreán 2022.

Uachtarán
Choiste Eorpach na Réigiún
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹⁾ Faoi Chóras Trádála Astaíochtaí an Aontais, ní mór do chuideachtaí lamháltas astaíochtaí a fháil a chumhdaíonn a n-astaíochtaí carbóin. Socraítear leithdháileadh saor in aisce mar mhodh idirthréimhseach chun lamháltas a leithdháileadh i gcodarsnacht le modh réamhshocráithe na ceantála. Mar sin féin, is iad na lamháltas a leithdháiltear saor in aisce a dhéanann breis agus 40 % de líon iomlán na liúntas atá ar fáil i gcónaí.

⁽²⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/swd/2021/0552/COM_SWD\(2021\)0552_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/swd/2021/0552/COM_SWD(2021)0552_EN.pdf)